

31.5.2016

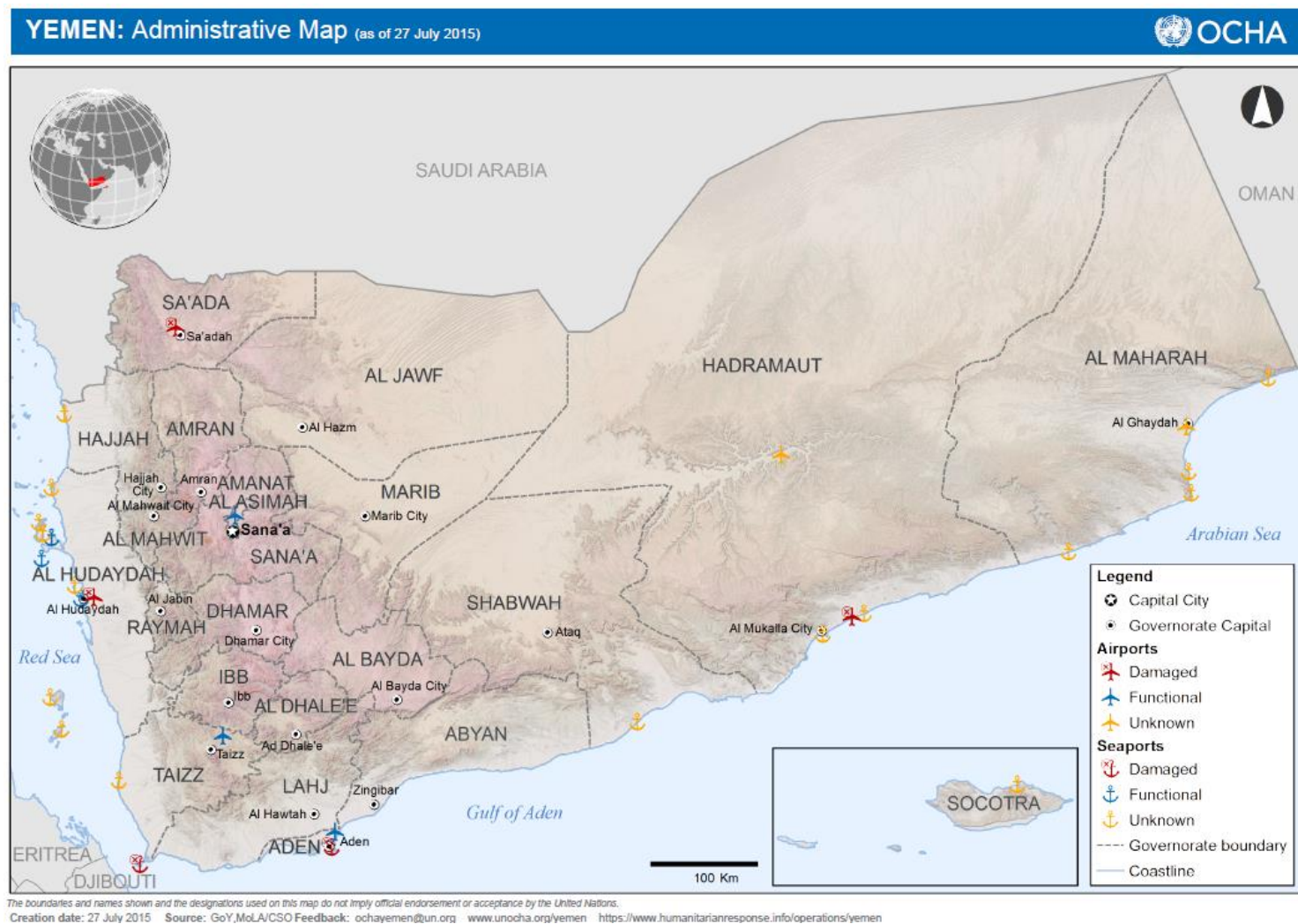
JULKINEN

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

JEMENIN TURVALLISUUSKATSAUS¹

Jemenin provinssit. Lähde: OCHA 27.7.2015

¹ Tämä katsaus päivittää 11.3.2015 päivättyä Maatietopalvelun turvallisuuskatsausta ja syventää osin siinä esitettyjä tietoja.

Sisällys

1. Yleistä.....	3
2. Aseelliset ja poliittiset ryhmät	5
2.1. Presidentti Abd Rabbo Mansour Hadi ja häntä tukeva hallitus	5
2.2. Jemenin armeija	6
2.3. Saudi-Arabian johtama liittouma	6
2.4. Islah-puolue	6
2.5. Huthit.....	7
2.6. Heimot.....	8
2.7. Etelän liike (Hirak al-Janubiyya, Southern Movement)	9
2.8. Paikalliset puolustuskomiteat.....	10
2.9. AQAP	10
2.10. Isis	11
3. Viimeaikaiset tapahtumat.....	12
3.1. Sana'a (Sanaa, Sana) ja Amanat al-Asimah.....	14
3.2. Amran ('Amran)	14
3.3. Sa'ada (Saada, Sa'dah).....	14
3.4. Al-Jawf	15
3.5. Hajjah (Hajah).....	15
3.6. Al-Mahwit.....	15
3.7. Al-Hodeida (Al-Hudaydah)	16
3.8. Dhamar (Dhammar).....	16
3.9. Marib (Ma'rib)	16
3.10. Al-Bayda	17
3.11. Dhale (Dale, Ad-Dali, Dhalea, al-Dhale'e) ja Ibb.....	17
3.12. Taiz (Ta'iz, Ta'izz, Taizz).....	18
3.13. Lahj (Lahij)	19
3.14. Aden	19
3.15. Abyan.....	20
3.16. Shabwa (Shabwah).....	21
3.17. Hadramaut (Hadramawt).....	21
3.18. Al-Mahra (al-Maharah) ja Raymah	22
4. Uhat siviilejä kohtaan.....	23
4.1. Siviilit pommitusten ja taisteluiden uhreina.....	23
4.2. Miinat ja räjähteet	24
4.3. Ihmisoikeusloukkauksia ja haavoittuvia ryhmiä	25
4.3.1. Kuolemantuomio	26
4.3.2. Pidätykset, kidutukset ja mielivaltaiset tappamiset.....	26
4.3.3. Sananvapaus ja kansalaisyhteiskunnan edustajat.....	26
4.3.4. Naiset ja lapset.....	27
4.3.5. Alaikäiset taistelijoina	28
4.3.6. Uskonnolliset vähemmistöt.....	28
4.3.7. Eri ryhmien tekemiä oikeudenloukkauksia	29
5. Viranomaissuoja	30
6. Sisäinen pako ja matkustaminen Jemeniin	32
7. Humanitaarinen tilanne	34
8. Lähteet.....	37

1. Yleistä

Pohjois- ja Etelä-Jemen yhdistyivät vuonna 1990 Jemenin tasavallaksi. Ali Abdullah Salehista, entisestä Pohjois-Jemenin presidentistä, tuli yhdistyneen Jemenin presidentti. Yhdistyneen Jemenin historia ei ole kuitenkaan ollut ongelmaton, ja maa on ollut useasti lähellä hajoamista. Maassa oli väkivaltaisia yhteenottoja ja taisteluja 1990-luvulla.²

Jemenissä nähtiin laajoja mielenosoituksia hallintoa vastaan vuonna 2011. Niiden taustalla olivat muun muassa ihmisten keskuudessa kasvanut tyytymättömyys hallitukseen. Se ei ollut saanut aikaan ratkaisuja sosiaalis-taloudellisiin ongelmiin Jemenissä. Samasta syystä huthit pystyivät valtaamaan osia Jemenistä vuosina 2014 ja 2015.³

Ulkovaltojen tukemana Jemenissä sovittiin rauhanomaisesta vallanvaihdosta marraskuussa 2011. Riadissa allekirjoitetun sopimuksen mukaan presidentti Ali Abdullah Saleh luopui vallasta ja sai immuniteetin syytteitä vastaan. Abdo Rabbo Mansour Hadi voitti presidentinvaalit, joita tosin esimerkiksi huthit ja Etelän liike boikoitoivat jossain määrin.⁴

Presidentti Abd Rabbu Mansour Hadia vastustavat huthi-kapinalliset saivat pääkaupunki Sanaan haltuunsa syyskuussa 2014.⁵ Huthit valtasivat lisää alueita ja julistivat helmikuussa 2015 ottaneensa vallan maassa ja syrjäyttäneensä presidentin.⁶ Huthien lähestyessä eteläistä satamakaupunkia, Adenia, maaliskuussa 2015 presidentti Hadi pakeni sieltä Saudi-Arabiaan.⁷

Aseellinen konflikti Jemenissä on jatkunut yli vuoden ja taistelut eri puolilla maata ovat pitkittyneet. Saudi-Arabian johtama liittouma aloitti Jemenin ilmapommitukset maaliskuussa 2015. Sen aikana maassa toimivat eri ryhmät, muun muassa Etelän liike ja Arabian niemimaan al-Qaida (al-Qaida in the Arabian Peninsula, AQAP), ovat vahvistuneet ja alueellinen valtataistelu Iranin ja Saudi-Arabian välillä on voimistunut. Tämä vaikeuttaa maan vakauttamista mahdollisen rauhansopimuksen synnyttyä.⁸ Taisteluja on käyty lähes kaikissa Jemenin provinssissa ja Saudi-Arabian puolella, rajan läheisyydessä.⁹

Foreign Policy uutisoi maaliskuussa 2016, että Saudi-Arabian johtama liittouma olisi saanut niiden omien tietojen mukaan yli 80 % maasta hallintaansa. Huthien kontrollissa on kuitenkin merkittäviä asutuskeskittyviä ja tärkeitä kaupunkeja, kuten pääkaupunki Sana'a. Lisäksi AQAP, heimot ja muut paikalliset toimijat ovat eri alueiden tosiasiallisia hallitsijoita.¹⁰

Rauhanneuvottelut alkoivat huhtikuussa 2016, mutta ne ovat olleet katkonaiset eikä toukokuussa 2016 ole päästy merkittävästi eteenpäin. Taistelut ovat laantuneet jonkin verran, mutta jatkuneet neuvotteluista huolimatta, välillä osapuolet ovat kävel-

² BBC 25.11.2015

³ Dahlgren Toukokuu 2016

⁴ Alwazir 9.2.2016

⁵ BBC 26.3.2015; Amnesty International 2015; HRW 29.1.2015; al-Monitor 22.9.2014; Juusola 13.4.2015

⁶ BBC 26.3.2015

⁷ Reuters 31.3.2015 (B)

⁸ Stratfor 19.8.2015

⁹ Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁰ Foreign Policy 25.3.2016

leet neuvotteluista ulos taisteluiden seurauksena. Huthit ja Saudi-Arabia suorittivat vankienvaihdon 27.3.2016.¹¹

Myöskään CMI:n Programme Officerin, Emmi Hännisen mukaan keväällä alkaneet neuvottelut tai tulitauko eivät ole merkittävästi vähentäneet taisteluita. Sekä Saudi-Arabian johtaman liittouman tekevät ilmaiskut että maataistelut jatkuvat eri puolilla maata. Erityisen epävakaaaksi Hänninen näkee Etelä-Jemenin, jossa on päivittäin yhteenottoja eri aseellisten ryhmien välillä.¹²

Kaikki taistelevat osapuolet eivät ole edustettuina neuvotteluissa, joten taistelut voivat hyvinkin jatkua pitkään vaikka neuvotteluissa löydettäisiinkin tulos Hadia tukevan liittouman ja entistä presidentti Salehia tukevien huthien välille.¹³

Aseellinen selkkaus Jemenissä jatkuu edelleen toukokuussa 2016. Reuters on arvioinut, että Jemeniä uhkaa pirstoutuminen eri osapuolten hallitseviksi alueiksi yhtenäisen valtion sijaan.¹⁴ Liittouma ei ole pystynyt kukistamaan huthi-kapinallisia tai pakottamaan kapinallisia heidän perinteisille kannatusalueille pohjoiseen. Presidentti Hadilla ei ole kannatusta läheskään kaikkien jemeniläisten keskuudessa, joten sitä tukevien joukkojen eteneminen rintamalla ei ole itsestään selvää.¹⁵ Reutersin mukaan Hadia tukevat maajoukot ovat edenneet hitaasti, erityisesti alueilla, joilla huthilla tai entisellä presidentti Salehilla on paljon kannatusta.¹⁶ Huthit ovat onnistuneet myös joillain alueilla valtamaan menettämiään alueita takaisin.¹⁷

Taisteluiden lisäksi Jemenissä eri ryhmät tekevät terrori-iskuja siviili- ja viranomaiskohteisiin. Jemenissä toimii Arabian niemimaan al-Qaida (AQAP) sekä Isisille (Islamic State of Iraq and Syria, Islamic State of Iraq and Levant, Isil, Islamic State, IS, Dawla Islamiyya fi al-Iraq wal-Sham, Daesh) uskollisia taistelijoita.

Isis on iskenyt erityisesti shiioja (huthit ovat pitkälti shiialaisuuteen kuuluvia zaidilaisia) sekä valtion viranomaisia vastaan. AQAPin organisaation sisällä on ollut ristiriitoja esimerkiksi liittyen johtajuuskysymyksiin. On arvioitu, että niiden seurauksena Isis voisi vahvistua alueella. AQAPin katsotaan kuitenkin vielä olevan suurempi turvallisuusuhka.¹⁸ Islamistijärjestöjen vahvistuminen on voinut saada huthit ja Hadia tukevan liittouman halukkaiksi rauhanneuvotteluihin.¹⁹

Tampereen yliopiston Jemen-tutkijan, Susanne Dahlgrenin mukaan merkittävin taisteluissa tapahtunut muutos keväällä 2016 on, että AQAPin, sen liittolaisen Ansar al-Sharian ja muiden jihadististen aseellisten ryhmien sekä Isisin terrori-iskujen kohde on vaihtunut. Ennen kohteena olivat huthit, mutta nyt ne tekevät iskuja myös Hadia ja Etelän liikettä tukevia ryhmiä vastaan. Erityisesti kohteena ovat turvallisuusviranomaiset, poliisi ja armeija. Joidenkin tutkijoiden mukaan AQAP keräisi varoja teke-mällä iskuja muiden taistelevien ryhmien puolesta. Tämä toiminta heikentää erityisesti kaupunkien turvallisuutta.²⁰

¹¹ Critical Threats 30.3.2016; Critical Threats 19.4.2016; Reuters 1.5.2016

¹² Hänninen 25.5.2016

¹³ Critical Threats 19.4.2016

¹⁴ Reuters 16.5.2016

¹⁵ Critical Threats 30.3.2016

¹⁶ Reuters 20.4.2016

¹⁷ Reuters 5.1.2016

¹⁸ Arrabyee 19.2.2016; New York Times 14.12.2015

¹⁹ Reuters 16.5.2016

²⁰ Dahlgren Toukokuu 2016

Huthit kontrolloivat keskistä ja pohjoista Jemeniä sekä Punaisen meren rannikkoa. Niihin kuuluvat Sana'an, Amranin, al-Mahawitin, Hajjah'n, Sa'adan, Ibbin, Dhammarin ja al-Hodeidan provinssit. Kansainvälisesti tunnustettu presidentti Hadin hallinto on etelän satamakaupungissa Adenissa ja Saudi-Arabian pääkaupungissa Riadissa. Sitä tukevat ryhmät kontrolloivat Adenia, Lahjia, Abyania, Shabwaa, al-Mahara, Hadramautia, Dalea, al-Jawfia ja Maribia. Ääriryhmät pitävät hallussaan tai niillä on vaikutusvaltaa Jemenin etelä- ja itäosissa, mutta ne voivat tehdä iskuja eri puolilla maata.²¹

2. Aseelliset ja poliittiset ryhmät

Vuonna 2015 alkaneissa taisteluissa on paljon enemmän osapuolia kuin vain huthikapinalliset ja Saudi-Arabian johtamaa liittoumaa tukevat ryhmät. Liittolaisuudet eri ryhmien välillä eivät ole kiinteitä ja ne voivat vaihdella tilanteen niin vaatiessa. Myöskään uskonto ei määritä henkilön lojaliteettia: esimerkiksi jotkut zaidilaiset²² voivat tukea Saudi-Arabian johtamaa pääosin sunnalaisten maiden liittoumaa.²³

Se, mihin aseelliseen ryhmään henkilö liittyy, voi olla sattumanvaraista. Esimerkiksi perheenjäsenet eivät välttämättä pysty kertomaan, mihin ryhmään henkilö on liittynyt.²⁴

Alla on esitelty nykyisen aseellisen konfliktin merkittävimmät osapuolet ja poliittiset vaikuttajat Jemenissä. Myöhemmin, jos ei erikseen muuta mainita, tässä katsauksessa viitataan hutheihin, jolloin tarkoitetaan heidän kanssa liittoutuneita ryhmiä ja Salehia, sekä Hadia tukeviin joukkoihin. Näiden taustalla toimivien ryhmien monimutkaiset liittolaisuudet on hyvä kuitenkin huomioida.

2.1. Presidentti Abd Rabbo Mansour Hadi ja häntä tukeva hallitus

Kansainvälisesti tunnustettu presidentti Abd Rabbo Mansour Hadi valittiin Jemenin presidentiksi transitio-kaudeksi presidentti Salehin jälkeen. Hänen kautensa loppui kuitenkin jo helmikuussa 2014, eivätkä kaikki katso hänen enää olevan legitiimi johtaja maalle.²⁵

Hadi on ajoittain palannut hetkeksi Jemeniin.²⁶ Myös Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus on osittain palannut Etelä-Jemeniin, Adeniin syyskuussa 2015.²⁷ Osa siitä on kuitenkin yhä Riadissa, Saudi-Arabiassa. Hadi onkin riippuvainen Persianlahden maiden tuesta itselleen.²⁸

Presidentti Abd Rabbu Mansour Hadi on pyrkinyt muodostamaan huthien vastaista liittoumaa, johon kuuluu Etelän liikkeen jäseniä, paikallisia puolustuskomiteita sekä heimo- ja muita paikallisia johtajia. Ne ovat pääasiassa kotoisin sunnialueilta eteläisestä Jemenistä. Ryhmät eivät kuitenkaan kannata Hadia varauksettomasti eivätkä

²¹ Kansainvälinen organisaatio Toukokuu 2016, s. 4

²² Huthit ovat pääosin zaidilaisia. Se on shiialaisuuden alasuuntaus.

²³ Partrick 12.2.2016; Hänninen 25.5.2016

²⁴ al-Jazeera 14.1.2016

²⁵ Dahlgren, ym. 18.6.2015

²⁶ Reuters 17.11.2015; The New Arab 26.1.2016

²⁷ Amnesty International 2016

²⁸ ICG 9.2.2016, s. 20

he muodosta yhtenäistä huthienvastaista rintamaa. Esimerkiksi eri provinseista ko-
toisin olevat ryhmät voivat suhtautua vihamielisesti toisiinsa.²⁹

2.2. Jemenin armeija

Jemenin armeija jakaantui jo vuonna 2011 kansannousun aikana. Osa armeijaa tuki Salehia ja osa vaati hänen eroaan. Eräs Salehin kenraali, Ali Mohsen al-Ahmar, loikkasi vastapuolelle maaliskuussa 2011. Hänellä on yhteyksiä Islah-puolueeseen.³⁰

Jakaantuminen on jatkunut nykyisen aseellisen konfliktin seurauksena. ICG:n mukaan huthien rinnalla taistelsi merkittävin osa Jemenin armeijaa.³¹ Reutersin mukaan monet pääkaupungin ympärillä, huthien hallitsemilla alueilla, ovat armeijan sotilaat kannattavat entistä presidenttiä ja huthien liittolaista, Salehia. Sen sijaan Hadramautin provinssissa, joka on maantieteellisesti eristetty muusta maasta, armeija on uskollinen kansainvälisesti tunnustetulle presidentille, Hadille.³²

Reuters uutisoi vuonna 2013, että armeijasta karanneet henkilöt ja heimojen edustajat taistelivat Baydan provinssissa. Karanneet henkilöt olivat vaatineet hallitukselta lisää palkkaa vastineeksi AQAPia vastaan taistelemisesta. He olivat paikallisten mukaan kiristäneet ihmisiä, mistä taistelut olivat seurausta. Artikkelin mukaan armeija on ollut epäyhtenäinen entisen presidentin, Ali Abdullah Salehin erottua protestien seurauksena vuonna 2012.³³ Osa armeijasta tukee yhä Salehia, hän puolestaan tukee huthi-kapinallisia. Armeijan pirstoutuessa ovat myös armeijan aseet hajaantuneet eri ryhmille.

Virallinen asepalvelusikä Jemenin lain mukaan on 18 vuotta. CIA World Factbookin mukaan maassa ei ole yleistä asepalvelusta, vaan armeijaan liitytään vapaaehtoisesti. Palvelusaika on kaksi vuotta.³⁴

2.3. Saudi-Arabian johtama liittouma

Saudi-Arabian johtamaan liittoumaan kuuluvat sen itsensä lisäksi Bahrain, Kuwait, Qatar, Arabiemiraatit, Egypti, Jordania, Marokko ja Sudan.³⁵ Yhdysvaltain ulkoministeriön mukaan myös Somalia on osa koalitiota.³⁶ Jemenissä on myös Arabiemiraattien maajoukkoja.³⁷ Saudi-Arabia on Arabiemiraattien ohella liittouman merkittävin osapuoli. Liittouma tukee presidentti Hadia. Se taistelee Jemenissä shiialaisen Iranin tukemia hutheja vastaan ja korostaa mielellään sunni-shiia-vastakkainasettelua.³⁸

2.4. Islah-puolue

Islah on poliittinen puolue Jemenissä, jota kuvataan Muslimiveljeskunnan Jemenin haaraksi. Se perustettiin vuonna 1990. Perustajina olivat Muslimiveljeskunnan jä-

²⁹ ICG 27.3.2015, s. 4-5; Middle East Eye 22.3.2015

³⁰ ICG 9.2.2016, s. 1, alaviite 1

³¹ ICG 9.2.2016, s. 3-4

³² Reuters 20.11.2015; IHS 16.1.2015

³³ Reuters 8.4.2013

³⁴ HRW 2016; CIA World Factbook (päiväämätön)

³⁵ Critical Threats 23.4.2015

³⁶ USDOS 25.4.2016, s. 14

³⁷ ICG 2.5.2016

³⁸ ICG 9.2.2016, s. 22-23

senten lisäksi entisen presidentti Salehin puolueen (al-Mo'tamar ash-Sha'abiy al-'Aam, General People's Congress, GPC) jäseniä. Jemeniläinen al-Ahmar-klaani on puolueen merkittävin tukija. Islah-puolue on ilmaissut tukensa Saudi-Arabian johtamalle liittoumalle hutheja vastaan. Huthit ovat pidättäneet huhtikuussa 2015 yli 100 Islahin jäsentä.³⁹

Islah-puolue ja huthit ovat liittoutuneet 2000-luvulla Salehia vastaan, mutta taistelevat jälleen vastakkaisilla puolilla. Islah on vahva erityisesti Taizin ja Maribin provinseissa. Sillä ei ole varsinaisesti omia joukkoja, vaan taistelijat koostuvat ryhmälle uskollisista heimoista ja Jemenin turvallisuuspalvelun jäsenistä.⁴⁰ Osa Jemenin armeijasta tukee Islah-puoluetta.⁴¹

2.5. Huthit

Huthit ovat zaidilaisiin kuuluvia shiioja, jotka ovat asuttaneet erityisesti maan pohjoisosia, Saadan ja Amranin provinseja. Noin kolmannes jemeniläisistä on zaidilaisia.⁴² Huthien liike, josta sittemmin muodostui kapinallisryhmä, perustettiin 1990-luvulla puolustamaan zaidilaisuutta Jemenissä. 2000-luvulle tultaessa siitä oli muodostunut militantti järjestö. Se on tehnyt yhteistyötä Pohjois-Jemenissä, Saadan provinssissa olevien heimojen kanssa.⁴³ Huthit eivät ole yhtenäinen ryhmä.⁴⁴ Kaikki zaidilaiset eivät kannata kapinallisia, osa ei hyväksy heidän harjoittamaa väkivaltaa tai katsovat heidän lipuneen liian kauas perinteisestä zaidilaisuudesta.⁴⁵

Liike syntyi 1990-luvulla Hussein Bar al-Din al-Houthin johtamana nuorisoliikkeenä. Entisen presidentti Ali Abdullah Salehin hallinto taisteli liikettä vastaan Saudi-Arabian tuella 2000-luvulla.⁴⁶ Huthit kasvattivat vuonna 2014 sotilaallista ja poliittista painettaan presidentti Abd Rabbo Mansour Hadia kohtaan. Saleh liittoutui huthien kanssa kesällä 2014 edistääkseen omia intressejään.⁴⁷ Hän tukee hutheja strategisista syistä. Saleh saattaa sitä kautta toivoa pääsevänsä takaisin valtaan. ICG:n mukaan liittolaiset eivät luota toisiinsa, vaan tekevät yhteistyötä pakon alla. Ne taistelevat poliittisesta vallasta erityisesti pohjoisen heimoalueilla ja pyrkivät saamaan armeijan mahdollisimman hyvin hallintaansa.⁴⁸

Saleh on 2000-luvulla taistellut aseellisesti hutheja vastaan. Molemmilla osapuolilla on kuitenkin tällä hetkellä yhteisiä tavoitteita, presidentti Hadin kukistaminen ja Islah-puolueen vastustaminen sekä näitä tukevien armeijanosaista vastaan taistelemisen, mikä saa heidät tekemään yhteistyötä.⁴⁹

Huthien liike on hyvin riippuvainen johtajiensa perhe- ja sukulaisuussuhteista. Nykyinen johtaja on vasta 27-vuotias Abdulmalik al-Houthi. Liikkeen eri osat ovat erään lähteen mukaan hyvin itsenäisiä, mikä tekee toiminnasta toisaalta joustavaa, mutta vähentää myös johtajien valtaa eri osista.⁵⁰ Armed Conflict Databasen mu-

³⁹ HRW 13.12.2015; CBS News 5.4.2015; Amnesty International 18.5.2016, s. 17; Carnegie Endowment March 2010, s. v

⁴⁰ ICG 9.2.2016, s. 15-16

⁴¹ IHS 16.1.2015

⁴² BBC 29.3.2015; Amnesty International 2015; Juusola 13.4.2015

⁴³ BBC 28.2.2015

⁴⁴ Reuters 31.3.2015 (A)

⁴⁵ ICG 27.3.2015, s. 5

⁴⁶ Juusola 13.4.2015; BBC 17.3.2015

⁴⁷ Nemr 27.3.2015; Dahlgren Toukokuu 2016

⁴⁸ ICG 27.3.2015, s. 1-2, 4

⁴⁹ IHS 16.1.2015

⁵⁰ Bleucia 24.3.2015, s. 2

kaan hutheilla saattaa olla jopa 100 000 kannattajaa, mutta taistelijoita olisi 7000–10 000.⁵¹ Huthien poliittisen siiven nimi on Ansar Allah ja nimiä käytetään välillä sekaisin.⁵²

Ne osat Jemenin armeijasta, jotka ovat uskollisia entiselle presidentti Salehille, taistelevat huthien rinnalla.⁵³ ICG:n mukaan huthien joukot ja Salehille uskolliset armeijan osat ovat aseellisen konfliktin vahvin osapuoli. Se selittää myös sitä, mikseivät Hadia tukevat joukot ole ilmaiskujenkaan avulla pystyneet valtaamaan enempää alueita yli vuoden aikana.⁵⁴

Iran tukee hutheja, mutta he ovat pyrkineet näyttäytymään itsenäisinä toimijoina. Eikä Iranin merkitystä tulekaan yliarvioida. Huthit saavat tukea myös libanonilaiselta Hizbollahilta.⁵⁵

Jemeniläisen toimittajan mukaan Saudi-Arabian johtaman liittouman yli vuoden kestäneet pommitukset Jemenissä eivät ole onnistuneet kukistamaan hutheja, vaan ovat pikemminkin aiheuttaneet vain tuhoa maassa. Siitä syystä monet jemeniläiset ovat päätyneet kannattamaan hutheja.⁵⁶ Toisaalta, jos Hadia tukevat joukot saisivat osia Pohjois-Jemenistä haltuunsa, voisi syntyä koston kierre hutheja tukeneiden ja vastustaneiden heimojen ja alaheimojen välille.⁵⁷

Huthit ovat pystyneet laajentamaan kannatustaan syntyalueensa ulkopuolelle, Sadaan, Amraniin ja San'aan provinssihin. Muualla hutheja ja heidän liittolaisiaan on vastustettu aseellisesti.⁵⁸ Huthit ovat saaneet kannatusta väestön parissa esimerkiksi hallinnon nostettua öljyn hintaa.⁵⁹

Saudi-Arabia lupasi maksaa kaikille Taizissa hutheja vastustavaan rintamaan liittyville paikallisten puolustuskomiteoiden jäsenille 2000 rialia (noin 500 euroa), mutta maksu jouduttiin keskeyttämään kuukausiksi, jotta ilmoittautuneiden nimet voitiin tarkistaa.⁶⁰

2.6. Heimot

Jemenissä on lukuisia heimoja ja ne voivat kannattaa eri aseellisia ryhmiä tai pyrkiä olemaan taisteluiden ulkopuolella. Monet heimot ovat raskaasti aseistettuja.⁶¹ Heimot pyrkivät ensisijaisesti turvaamaan oman alueensa eivätkä ne välttämättä taistele tämän alueen ulkopuolella. Näin ollen liittolaisuudet eivät ole heimoille muuttomattomia, vaan liittolainen voidaan valita kunkin tilanteen tarpeiden mukaan.

Critical Threats -sivuston mukaan sekä huthit että presidentti Hadia tukeva liittouma ovat yrittäneet saada maan pohjoisosissa, erityisesti pääkaupungissa Sana'assa olevia heimoja puolelleen. Ne ovat pitkälti tukeneet hutheja, mutta koska liittolaisuudet ovat joustavia, voivat ne siirtyä kannattamaan Hadia tilanteen muuttuessa.

⁵¹ Armed Conflict Database (päiväämätön)

⁵² Critical Threats 16.3.2016

⁵³ Dahlgren, ym. 18.6.2015

⁵⁴ ICG 9.2.2016, s. 3-4

⁵⁵ Critical Threats 16.3.2016; Dahlgren Toukokuu 2016; ICG 9.2.2016, s. 10-11

⁵⁶ Arrabyee 3.3.2016

⁵⁷ Hänninen 25.5.2016

⁵⁸ Dahlgren Toukokuu 2016

⁵⁹ al-Monitor 22.9.2014; ICG 27.3.2015, s. 3

⁶⁰ Arrabyee 3.3.2016

⁶¹ IHS 16.1.2015

Erityisesti pääkaupungissa olevien heimojen liittolaisuus on tärkeää, jos maata haluaa hallita aseellisen konfliktin loputtua.⁶²

Abyanissa Marqishi-heimo osallistui AQAPin johtamaan mielenosoitukseen maaliskuussa 2016.⁶³ Hadramautissa hutheja ja AQAPia vastustava Hadramawt Tribal Confederation julisti 16.3.2016 muodostavansa katto-organisaation alueella toimiville ryhmille. Kansalaisyhteiskunnan edustajia allekirjoitti järjestön julistuksen. Se on taistellut AQAPia vastaan huhtikuussa 2015.⁶⁴

2.7. Etelän liike (Hirak al-Janubiyya, Southern Movement)

Etelän liike koostuu paikallisista puolustuskomiteoista ja paikallisista, etelä-jemeniläisistä, taistelijoista. Etelän liike on kasvattanut suosiotaan vuodesta 2007 ja se ajaa Etelä-Jemenin itsenäisyyttä tai ainakin suurempaa itsemääräämisoikeutta. Liike toimi ennen rauhanomaisesti. Monille Etelä-Jemenin asukkaille nyt käytävä sota muistuttaa vuonna 1994 käytyä sisällissotaa ja on etelän ja pohjoisen välinen taistelu.⁶⁵

Taistelijat kuuluvat Etelän liikkeen rinnalla taistelevaan Etelän vastarinta -liikkeeseen (Al-Muqawama al-Janubiyya, Southern Resistance, Popular Resistance). Se koostuu paikallisista puolustuskomiteoista ja ne toimivat vain Etelä-Jemenissä.⁶⁶ Ryhmä on taistellut hutheja vastaan.⁶⁷

Etelän-liike kärsii johtajapulasta. Liikkeen sisällä on havaittu ristiriitoja esimerkiksi Abyanissa. Kaksi korkea-arvoista sotilasjohtajaa erosi keväällä 2016 liikkeen johtavasta neuvostosta. Liike on silti onnistunut yhdistämään eteläisen Jemenin eri alueita.⁶⁸ Hajanaisen liikkeen eri joukot ovat välillä taistelleet myös keskenään. Eri ryhmien intressit voivat jatkua nykyisen konfliktin loputtua.⁶⁹

ICG:n mukaan yksin Adenissa olisi noin 300 eri kaupunginosien johtajaa, joilla olisi kaikilla omat aseelliset ryhmänsä.⁷⁰ Liikkeeseen kuuluu laajasti eri yhteiskunnan osia sekä miehiä ja naisia. Se on onnistunut saamaan taisteluvittoja, huolimatta sen taistelijoiden heikosta sotilaskoulutuksesta.⁷¹

Etelän liike on liittoutunut esimerkiksi paikallisten heimojen kanssa, silloin kun ne edistävät samaa asiaa.⁷² Etelän liike on tehnyt yhteistyötä presidentti Hadin kanssa, mutta osapuolten välillä on ilmennyt erimielisyyksiä. Esimerkiksi Adenin huono turvallisuustilanne on saanut ihmisiä entisestään kannattamaan itsenäistä Etelä-Jemenin valtiota.⁷³

Etelän liikkeen alla taistelevat ryhmät saavat tukea Jemenin ulkopuolelta, esimerkiksi Saudi-Aralialta ja Arabiemiraateilta.⁷⁴

⁶² Critical Threats 8.3.2016

⁶³ Critical Threats 8.3.2016

⁶⁴ Critical Threats 22.3.2016

⁶⁵ Dahlgren, ym. 18.6.2015; ICG 9.2.2016, s. 12

⁶⁶ Dahlgren Toukokuu 2016; ICG 9.2.2016, s. 12

⁶⁷ Critical Threats 16.3.2016

⁶⁸ Critical Threats 16.3.2016; Dahlgren, ym. 18.6.2015

⁶⁹ Hänninen 25.5.2016

⁷⁰ ICG 9.2.2016, s. 14

⁷¹ Dahlgren, ym. 18.6.2015

⁷² Dahlgren, ym. 18.6.2015

⁷³ Critical Threats 16.3.2016

⁷⁴ Hänninen 25.5.2016

Sekä Hadia tukevat sekä huthien joukot ovat käyneet neuvotteluja eteläisen Jemenin paikallisten johtajien kanssa.⁷⁵ Ne ovat tehneet näin silmällä pitäen taisteluiden jälkeistä aikaa.

Etelän liikkeen kannattajat ovat karkottaneet Pohjois-Jemenistä kotoisin olevia henkilöitä Adenista. Presidentti Hadi kritisoi toimia ja vaati karkotusten lopettamista.⁷⁶

2.8. Paikalliset puolustuskomiteat

Paikalliset puolustuskomiteat (Local Popular Committees) koostuvat kunkin alueen miehistä ja ajoittain myös naisista. Niitä toimii Jemenin keski- ja eteläosissa. Niiden tehtävä on paikata valtion turvallisuusviranomaisia, silloin kun viranomaiset eivät pysty toimimaan. Paikalliset luottavat komiteoihin.⁷⁷ Puolustuskomiteoilla ei ole välttämättä intressejä toimia omien vaikutusalueidensa ulkopuolella.

Etelässä komiteat ovat Etelän vastarinta -nimen alla (Popular Resistance), joka toimii Etelän liikkeen rinnalla. Esimerkiksi Taizissa taistelijat ja paikalliset komiteat ovat lojaaleja omille alueilleen.⁷⁸

Huthit ovat olleet pystyttämässä joitain paikallisia komiteoita heidän saatuaan alueita haltuunsa hiljalleen vuoden 2011 jälkeen. Suurin osa paikallisista ryhtyi kannattamaan hutheja heidän edetessään kohti eteläistä Jemeniä, koska he vastustavat Islah-puoluetta tai Ahmar-heimoa.⁷⁹

2.9. AQAP

Yhdysvaltojen mukaan Arabian niemimaan al-Qaida (al-Qaida in Arabian Peninsula, AQAP) on al-Qaidan vaarallisin siipi. AQAP perustettiin vuonna 2009 al-Qaidan Jemenin ja Saudi-Arabian osien yhdistyessä.⁸⁰ Monet Jemenin sunniheimot ovat liittoutuneet AQAPin kanssa ja vastustavat hutheja.⁸¹ AQAP sai jo alkuaikoinaan alueita hallintaansa Maribin, Shabwan, Abyanin ja Hadramautin⁸² provinsseissa. Järjestö perusti oman kalifaattinsa Abyaniin vuonna 2011. Espanjalaisen diplomaatin mukaan suurin osa sen taistelijoista on ulkomaalaisia.⁸³

AQAP taistelee maan keskiosissa hutheja vastaan. Toisaalta myös Saudi-Arabian johtama liittouma tekee hyökkäyksiä AQAPia vastaan.⁸⁴ Yhdysvallat tekee lennokki-iskuja AQAPia vastaan.

AQAPilla on hallussaan merkittäviä osia Etelä-Jemenistä. Jos Hadia tukevat joukot saisivat alueita valtaansa Jemenin pohjoisosista, AQAP voisi mahdollisesti saada haltuunsa osia Maribin, Taizin, al-Jawfin ja al-Baydan provinsseista. Sillä on näillä alueella nyt heikkoja kytköksiä.⁸⁵ Hallitsemillaan alueilla, esimerkiksi hallitessaan

⁷⁵ Critical Threats 2.5.2016

⁷⁶ Critical Threats 17.5.2016

⁷⁷ Dahlgren Toukokuu 2016

⁷⁸ Dahlgren Toukokuu 2016

⁷⁹ ICG 9.2.2016, s. 6

⁸⁰ BBC 2.4.2015

⁸¹ BBC 17.3.2015

⁸² Hadramaut on Jemenin suurin provinssi ja siellä sijaitsee 80 % maan öljystä. Middle East Monitor 1.5.2015 (B)

⁸³ Blecua 24.3.2015, s. 7

⁸⁴ Critical Threats 8.3.2016

⁸⁵ Hänninen 25.5.2016

Mukallan kaupunkia, se on pyörittänyt myös alueen paikallishallintoa. AQAP on myös vaatinut oman islamilaisen moraalikoodistonsa noudattamista.⁸⁶

AQAP on vuonna 2011 luonut ryhmän nimeltä Ansar al-Sharia (Sharian kannattajat). Se luotiin vastaliikkeenä ilmeisesti huthien nuorisoliikkeelle, jotka vastustavat salafi-ajattelua. Ansar al-Sharian tarkoitus on houkutella ihmisiä esimerkiksi kannattamaan sharian, islamilaisen lain, käyttöönottoa. Ryhmä on pyrkinyt nostamaan kannatustaan myös tarjoamalla jotain peruspalveluita. Myös monet tämän ryhmän jäsenet ovat saaneet vaikutteita ulkomailta; he ovat talibanin aikaisessa Afganistanissa eläneitä tai Irakissa Yhdysvaltojen johtamaa liittoumaa vuodesta 2003 eteenpäin taistelleita jihadisteja.⁸⁷

Ansar al-Sharia on toiminut pidempään kuin AQAP. Se valtasi vuonna 2015 Zinjibarin ja Jaarin kaupungit Abyanin provinssissa. Sen sotilaskomentaja ja johtaja Jalal Bal'idid al-Marqishi kuoli Yhdysvaltain tekemässä ilmaiskussa Abyanissa 4.2.2016. Ryhmä toimii Dahlgrenin mukaan yhtä mielivaltaisesti kuin AQAP ja se on syyllistynyt esimerkiksi teloituksiin.⁸⁸

2.10. Isis

Isis (Islamic State of Iraq and Syria, Islamic State of Iraq and Levant, Isil, Islamic State, IS, Dawla Islamiyya fi al-Iraq wal-Sham, Daesh) on perustanut Jemeniin eri alaosastoja, omat ryhmät ainakin Hadramautiin (Wilayat Hadramaut) ja Abyaniin ja Adeniin (Wilayat Aden-Abyan). Se toimii erityisesti eteläisessä Jemenissä.⁸⁹

Isis on iskenyt erityisesti shiioja (huthit ovat pitkälti shiialaisuuteen kuuluvia zaidilaisia) sekä valtion viranomaisia vastaan. On arvioitu, että AQAPin sisäisten ristiriitojen, mm. liittyen johtajuuskysymyksiin, seurauksena Isis voisi vahvistua alueella. AQAPin katsotaan kuitenkin vielä olevan suurempi turvallisuusuhka.⁹⁰

⁸⁶ Dahlgren Toukokuu 2016

⁸⁷ BBC 18.3.2012; The Long War Journal 4.10.2012

⁸⁸ Critical Threats 5.2.2016; Dahlgren Toukokuu 2016

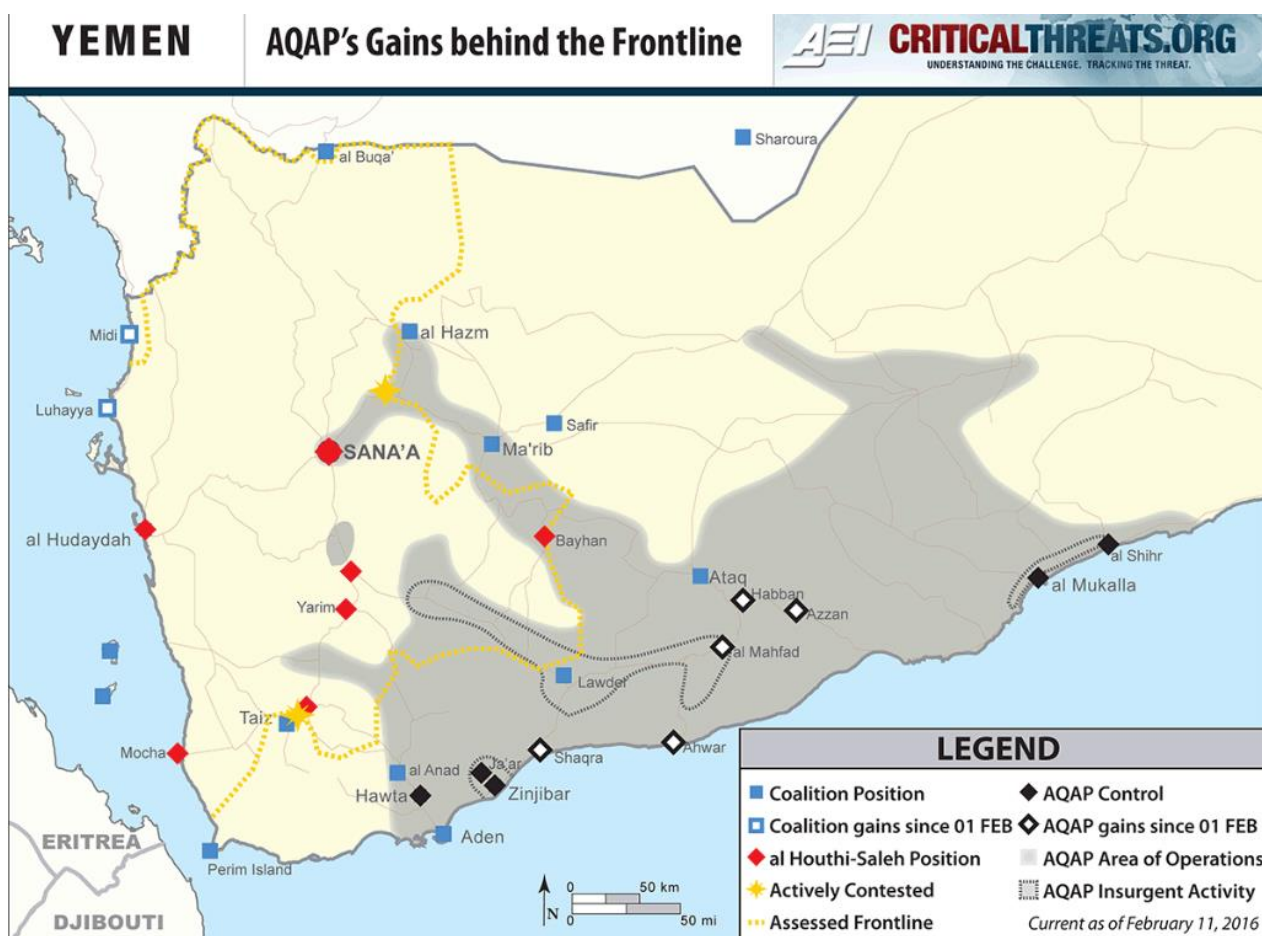
⁸⁹ Critical Threats 17.5.2016

⁹⁰ Arrabyee, 19.2.2016; New York Times 14.12.2015

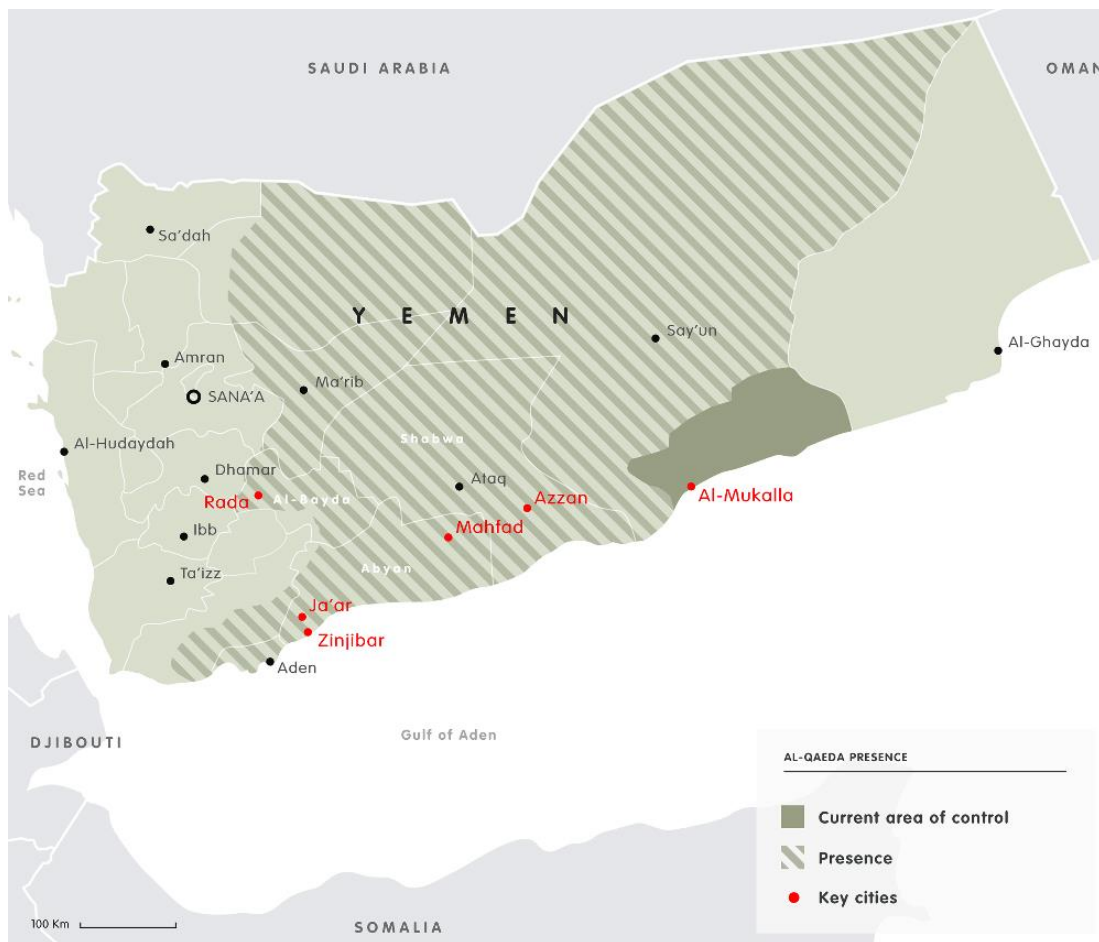
3. Viimeaikaiset tapahtumat⁹¹

Suurin osa maataisteluista käydään rintamalinjoilla, mutta koska Jemenin konfliktissa ei ole vain kahta osapuolta, on taisteluja myös muualla maassa. Huthien hallussa oleville alueille, Keski- ja Pohjois-Jemeniin sekä Punaisen meren rannikolle tehdään lisäksi runsaasti ilmaiskuja, jotka ovat usein summittaisia. Monet kaupungit ovat tiheään asuttuja. Esimerkiksi pääkaupunki Sana'a ja Sa'adan provinssi ovat kärsineet pahoin ilmaiskusta. Taizin kaupungin hallinnasta on taisteltu pitkään ja taistellaan yhä.

Rintamalinjat, eri osapuolten hallitsemat alueet ja AQAPin vaikutusalueet Jemenissä 11.2.2016. Lähde: Critical Threats 11.2.2016 (B).

⁹¹ Viimeaikaisista taisteluista ja kartoista ks. ICG The Monthly Conflict Situation Report, <http://crisisgroup.be/maps/crisiswatch/index.html>, Critical Threats: Yemen Crisis Situation, <http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-may-1-2015> ja ECFR: Mapping the Yemen Conflict, <http://www.ecfr.eu/mena/yemen#cap4>. Irin Newsin sivuilla on aikajana vuoden 2015 tärkeimmistä tapahtumista Jemenissä, <http://newirin.irinnews.org/yemens-horrible-year>.

AQAPin hallussa olevat alueet. Tumman vihreä: AQAPin hallitsema alue; raidallinen: AQAP on läsnä alueella; punainen: AQAP kaupungissa. Lähde: ECFR (päiväymätön).

3.1. Sana'a (Sanaa, Sana) ja Amanat al-Asimah

Huthien kontrollissa olevaan pääkaupunkiin Sana'ahan on tehty paljon ilmaiskuja. Alueella on käyty myös taisteluita, pääkaupunki on strategisesti tärkeä kohde, jota Hadia tukevat joukot ovat jo pitkään pyrkineet lähestymään.

Tammikuussa 2016 tehtiin ilmaisku huthien nimittämän tuomarin kotiin, hän ja seitsemän hänen perheenjäsentään kuoli. Helmikuussa 2016 Saudi-Arabian johtama liittouma teki iskun torille, jossa kuoli 40 ihmistä, sekä toisaalle kaupunkiin, jossa kuoli 30 ihmistä, osa heistä siviilejä.⁹²

Juuri ennen kuin viimeisin tulitauko astui voimaan 10.4.2016, al-Matonin kaupungissa Sana'an pohjoispuolella käytiin kiivaita taisteluita Hadia tukevien ja huthien joukkojen välillä.⁹³

Taisteluita käytiin kevään 2016 aikana Nihmin alueella, pääkaupungista Sana'asta noin 70 kilometriä luoteeseen. Siellä sijaitsee strategisesti tärkeä Fardhat Nihmin sotilastukikohta.⁹⁴ Hadia tukevat joukot valloittivat alueita Nihmissä jo joulukuussa 2015 ja rintamalinja on pitkään pysynyt lähes paikallaan.⁹⁵

Huthit valtasivat Amaliqan (Umaliqa) sotilastukikohdan Sana'an kaupungin pohjoispuolella 30.4.2016. Tukikohdassa olevat sotilaat olivat halunneet pysyä puolueettomina sodassa.⁹⁶

Sana'an yliopistoon tehtiin pommi-isku 24.5.2016. Ainakin yksi ihminen kuoli. Iskun tekijästä ei ollut heti iskun tapahduttua tietoa.⁹⁷

3.2. Amran ('Amran)

Amran on perinteisesti huthien vahvaa tukialuetta.

Ilmeisesti yksin toiminut aseistautunut henkilö ampui kaksi ICRC:n jemeniläistä työntekijää kuoliaaksi syyskuussa 2015. Ennen ampumista he olivat vaatineet rahaa, ajoneuvoja ja muita tarvikkeita. Heidät oli pysäytetty tiellä.⁹⁸

Huthit saivat Amranissa sijaitsevan sotilastukikohdan haltuunsa 1.5.2016.⁹⁹

3.3. Sa'ada (Saada, Sa'dah)

Sa'ada on perinteisesti huthien vahvaa tukialuetta.

Tammikuussa 2016 tehtiin ilmaisku Lääkärit ilman rajoja -järjestön ambulanssiin. Kuljettaja sai surmansa. Hän oli Jemenin terveysministeriön työntekijä. Järjestö on joutunut usein ilmaiskujen kohteeksi Jemenissä. Samassa kuussa tehtiin isku jär-

⁹² Reuters 25.1.2016; Reuters 27.2.2016

⁹³ Reuters 10.4.2016

⁹⁴ Critical Threats 17.5.2016; ICG 1.3.2016; ICG 2.5.2016

⁹⁵ Reuters 21.12.2015

⁹⁶ ICG 2.5.2016; Reuters 1.5.2016

⁹⁷ The New Arab 24.5.2016

⁹⁸ BBC 2.9.2015

⁹⁹ Critical Threats 2.5.2016

jestön klinikalle Sa'adan kaupunkiin. Kuusi ihmistä kuoli. Sa'adassa järjestön tukikohtaan iskettiin myös vuonna 2015.¹⁰⁰

Saudi-Arabian johtama liittouma teki ilmaiskuja Sa'adaan 4.4.2016, tulitauon aikana. Iskuja tehtiin Saqayn, Haydanin ja Saharin alueille sekä Kitafiin al-Jawfin provinssiin. Huthit ovat iskeneet rajan yli Saudi-Arabian puolelle.¹⁰¹

3.4. Al-Jawf

Provinssin pääkaupunki al-Hazm on ollut huthien hallinnassa, mutta Hadia tukevat joukot valtasivat sen ja lähteen mukaan myös lähellä olevan armeijan tukikohdan joulukuussa 2015.¹⁰²

Paikalliset raportoivat ilmaiskusta tulitauon alettua huhtikuussa 2016.¹⁰³ Taisteluita käytiin toukokuussa 2016 provinssin lounaisosissa.¹⁰⁴

3.5. Hajjah (Hajah)

Pohjois-Jemenissä, Saudi-Arabian rajalla sijaitsevaan Hajjah'n provinssiin on tehty useita ilmaiskuja ja Saudi-Arabian ja Jemenin rajalla, Hajjah'n pohjoisosissa, on käyty taisteluita.¹⁰⁵ Ainakin 40 ihmistä kuoli Saudi-Arabian johtaman liittouman tehdyä iskuja Punaisella merellä sijaitseville saarille. Iskut tehtiin hutheja kannattavien joukkojen tukikohtiin, mutta osa kuolleista oli paikallisia kalastajia.¹⁰⁶

Vuoden 2015 joulukuussa 19 siviiliä kuoli Saudi-Arabian johtaman liittouman ilmaiskussa al-Hajawarassa. 30 ihmistä loukkaantui. Ne osuivat paikallisten mukaan ihmisten koteihin ja torille.¹⁰⁷ Aivan ennen joulukuussa alkanutta lyhyttä tulitaukoa liittouma teki paikallisten mukaan ilmaiskuja myös Bani al-Haddadin kylään. 15 ihmistä kuoli ja 20 haavoittui.¹⁰⁸

Saudi-Arabian johtama liittouma teki ilmaiskun torille 15.3.2016 Mustaban alueella. ICG:n mukaan 119 siviiliä, heistä eri lähteiden mukaan 22 tai 24 lapsia, kuoli. Ainakin 40 ihmistä haavoittui. Ilmaisku tehtiin tulitauon aikana. Isku oli Jemenin konfliktin tuhoisin siihen asti.¹⁰⁹

Hadia kannattavat joukot julistivat maaliskuun lopulla saaneensa Midin alueen Hajjah'ssa, lähellä Saudi-Arabian rajaa, hallintaansa. Huthit todennäköisesti pyrkivät saamaan tärkeän satamakaupungin takaisin haltuunsa.¹¹⁰

3.6. Al-Mahwit

Shibamissa, noin 40 kilometriä pääkaupunki Sana'asta, räjähti pommi moskeijassa marraskuussa 2015. Moskeijassa kävi erityisesti huthien kannattajia. Useita ihmisiä

¹⁰⁰ Reuters 22.1.2016

¹⁰¹ Critical Threats 4.4.2016

¹⁰² Reuters 18.12.2015

¹⁰³ Reuters 11.4.2016

¹⁰⁴ Critical Threats 17.5.2016

¹⁰⁵ Critical Threats 4.4.2016

¹⁰⁶ Reuters 24.10.2015

¹⁰⁷ Reuters 13.12.2015

¹⁰⁸ Reuters 15.12.2015

¹⁰⁹ BBC 15.3.2016; Critical Threats 16.3.2016; ICG 1.4.2016; New York Times 18.3.2016

¹¹⁰ Critical Threats 30.3.2016; al-Masdar Online 27.3.2016

raportoidaan kuolleen ja haavoittuneen. Alue on muuten ollut Reutersin mukaan melko rauhallista konfliktin aikana.¹¹¹

3.7. Al-Hodeida (Al-Hudaydah)

AQAP ilmoittautui lokakuussa Hodaidan kaupungissa tehdyn itsemurhaiskun tekijäksi. Iskussa kuoli 10 sotilasta sekä kaksi tekijää. Heidän kohteenaan oli tiedustelutoimisto. Huthit kontrolloivat Hodaidan kaupunkia.¹¹²

Hadia tukevat joukot saivat Zuqurin (Zuqar) saaren hallintaansa joulukuussa 2015. Se on alueen korkein ja strategisesti tärkeä paikka, josta käsin voi hallita merenkulkua Punaisen meren ja Adeninlahden välillä. Samoihin aikoihin paikalliset raportoivat Hodeidan provinssissa tehdyistä ilmaiskusta.¹¹³ Hodeidan satamaan on tehty paljon ilmaiskuja.¹¹⁴

3.8. Dhamar (Dhammar)

Sanbanin kaupungissa Yahya al-Ra'issa, Dhamarissa tehtiin raketti-isku hääseurueseen lokakuussa 2015 ja ainakin 25 ihmistä kuoli. Paikallisten mukaan Saudi-Arabian johtama liittouma olisi ollut iskun takana, liittouman mukaan sen sijaan huthit olisivat olleet iskun takana.¹¹⁵

Lokakuussa 2015 Saudi-Arabian johtama liittouma pommitti huthien johtaman Jemenin parlamentin puhemiehen kotia. Hänen poikansa kuoli iskussa. Reutersin mukaan liittouma on pommittanut merkittäviä poliitikoita myös aiemmin.¹¹⁶ Paikalliset raportoivat ilmaiskusta joulukuussa 2015.¹¹⁷

3.9. Marib (Ma'rib)

Paikalliset heimot ovat taistelleet hutheja vastaan Maribin provinssissa ja pyrkineet estämään heitä valtaamaan alueella olevia öljykenttiä.¹¹⁸ Hadia kannattavat joukot saivat Maribin kaupungin hallintaansa syyskuussa 2015.¹¹⁹ Ne ovat pyrkineet lähentymään pääkaupunkia Sana'ata Maribista käsin.

Tienvarsipommi räjähti marraskuussa 2015 Maribissa ja ainakin 16 Jemenin (oletettavasti Hadia tukevan) hallinnon sotilasta kuoli ja kuusi sotilasta haavoittui. Iskun tekijästä ei ollut tietoa.¹²⁰ Huthit ovat iskeneet Maribin kaupunkiin Katyusha-raketein tammikuussa 2016.¹²¹

Hadia kannattavat Jemenin armeijan joukot ilmoittivat 19.3.2016 aloittavansa hyökkäyksen Shabwasta, Maribin läheltä, päästäkseen pääkaupunkiin Sana'ahan. Ne saivat Haribin alueen Maribista¹²² sekä Usaylanin ja Haribin alueet Maribista hallin-

¹¹¹ Reuters 13.11.2015

¹¹² Reuters 16.10.2015

¹¹³ Reuters 15.12.2015

¹¹⁴ Reuters 5.1.2016

¹¹⁵ Reuters 8.10.2015

¹¹⁶ Reuters 16.10.2015

¹¹⁷ Reuters 15.12.2015

¹¹⁸ Dahlgren, ym. 18.6.2015

¹¹⁹ Reuters 18.3.2016

¹²⁰ Reuters 9.11.2015

¹²¹ Reuters 5.1.2016

¹²² Critical Threats 22.3.2016

taansa. Paikalliset kertoivat taisteluiden kiihtyneen uusien Hadia tukevien sotilaiden saavuttua alueelle huhtikuussa, tulitauon alettua. Taistelut jatkuvat edelleen toukokuussa 2016 provinssin keski- ja länsiosissa.¹²³

Huthien ja paikallisten heimojen välisissä taisteluissa Maribin provinssissa kuoli ainakin 15 ihmistä huhtikuussa 2016. Samaan aikaan tehtiin ilmaisku erään huthijohtajan kotiin.¹²⁴

Maribin kaupungin eteläpuolelle tehtiin ilmaisku 24.4.2016 ja paikallisten mukaan kaksi AQAPin jäseneksi epäiltyä miestä sai surmansa.¹²⁵

Maribin kaupunkiin tehtiin pommi-isku vilkkaalle torille toukokuussa 2016. Seitsemän ihmistä kuoli ja yli 15 haavoittui. Iskun tekijästä ei ollut tietoa.¹²⁶

Maribin provinssissa on suurin osa Jemenin öljy- ja kaasuvaroista, jonka takia heimot, AQAP, Hadia tukevat joukot ja muut aseelliset ryhmät ovat taistelleet sen hallinnasta.¹²⁷

3.10. Al-Bayda

AQAP teki useita iskuja hutheja vastaan 1.-7.3.2016. AQAP on pystynyt haastamaan huthit al-Baydassa alueen hallitsijana.¹²⁸

Huhtikuussa 2016 al-Sawadiyan ja al-Zaherin alueilla yli 20 ihmistä kuoli paikallisten ja viranomaisten mukaan taisteluissa yhden päivän aikana.¹²⁹ Keskisessä al-Baydan provinssissa raportoitiin toukokuussa 2015 taisteluista Hadia tukevien joukkojen ja huthien välillä.¹³⁰

3.11. Dhale (Dale, Ad-Dali, Dhalea, al-Dhale'e) ja Ibb

Dhalen provinssissa on itsenäistä Etelä-Jemeniä kannattavia aseellisia ryhmiä. Ne vastustavat presidentti Hadia, mutta ovat taistelleet myös hutheja vastaan ja valloittaneet niiltä alueita. Aseelliset ryhmät pystyttivät tiesulun provinssin pääkaupungin pohjoispuolelle.¹³¹

Marraskuussa 2015 paikallisten mukaan noin 30 ihmistä kuoli Damtin alueella Dhalen provinssin eteläosissa.¹³²

AQAP teki useita iskuja hutheja vastaan Ibbin provinssissa 1.-7.3.2016.¹³³

Etelän liikkeen kannattajat osoittivat mieltään Dhalen pääkaupungissa 24.3.2016.¹³⁴

¹²³ Critical Threats 30.3.2016; Critical Threats 17.5.2016; ICG 2.5.2016; Reuters 19.4.2016

¹²⁴ Reuters 28.4.2016 (B)

¹²⁵ Reuters 6.5.2016 (A)

¹²⁶ Reuters 6.5.2016 (A)

¹²⁷ Reuters 6.5.2016 (A)

¹²⁸ Critical Threats 8.3.2016

¹²⁹ Reuters 10.4.2016

¹³⁰ Critical Threats 17.5.2016

¹³¹ Critical Threats 30.3.2016

¹³² Reuters 8.11.2015

¹³³ Critical Threats 8.3.2016

¹³⁴ Critical Threats 30.3.2016

3.12. Taiz (Ta'iz, Ta'izz, Taizz)

Huthit ovat piirittäneet Taizin kaupunkia vuodesta 2014. Kaupunki on kärsinyt vesi-, ruoka- ja lääkepulasta. Kaupunkia hallitsevat sen asukkaiden mukaan hutheja vastustavat joukot, kuten Islah, nuorisoaktivistit sekä salafit ja muut aseelliset islamistit. Huthien mukaan myös AQAP ja Isis taistelisivat heitä vastaan Taizissa. Hadia kannattavat joukot ja huthit ovat taistelleet kiivaasti kaupungin hallinnasta ja siviilialueita on pommitettu. Kaupungin asukkaista (ennen sotaa 600 000) oli lokakuussa 2015 jäljellä noin kolmannes.¹³⁵

29.10.2016 Saudi-Arabian johtama liittouma teki ilmaiskun bussiin, joka kuljetti työntekijöitä tehtaaseen Taizissa. 10 työntekijää kuoli. Liittouma kiisti vastuunsa iskusta kuten myös useista muista siviilivahinkoja aiheuttaneista iskuista.¹³⁶ Marraskuussa paikallisten mukaan 29 ihmistä, heistä kahdeksan siviiliä, kuoli kaksi päivää kestäneissä taisteluissa huthien ja Saudi-Arabian johtaman liittouman välillä.¹³⁷

Huthit tekivät iskun Saudi-Arabian johtaman liittouman maajoukkoja vastaan joulukuussa 2015. Isku tehtiin Taizin kaupungin ulkopuolelle sotilastukikohtaan Toshkaraketilla. Isku oli yksi tuhoisimmista liittoumaa kohti tehdyistä iskuista ja siinä kuoli kymmeniä jemeniläisiä, sudanilaisia sekä eri Persianlahden maista kotoisin olevia sotilaita.¹³⁸

AQAP teki useita iskuja hutheja vastaan 1.-7.3.2016.¹³⁹

Etelä-Jemenissä toimivat paikalliset puolustuskomiteat (Southern Resistance) osallistuivat liittouman aloittamaan hyökkäykseen Taizin kaupunkiin 11.3.2016. He mursivat kaupungin saarron ja saivat samana päivänä kaupungin vanhan lentokentän ja al-Thawra-sairaalan haltuunsa. Toisaalta myös AQAP ilmoitti vallanneensa vanhan lentokentän. On mahdollista, että AQAP ja liittouma ovat tehneet yhteistyötä. Ainakin 48 ihmistä kuoli taisteluissa ja ainakin 120 haavoittui. Kaupunkiin saatiin vietyä ensimmäinen avustusalento vuonna 2016. Puolustuskomiteat saivat kaupungin eteläpuolella sijaitsevan Wadi al-Dahin haltuunsa. Taisteluja käytiin myös itäosissa. Liittouma teki myös ilmaiskuja huthien al-Janad-sotilastukikohtaa vastaan.¹⁴⁰

Huthit tekivät vastaiskun 19.3.2016, jossa kuoli 35 ihmistä molemmin puolin.¹⁴¹ Critical Threats -sivuston mukaan Taizin kaupunki ja sieltä Sana'ahan johtavan tien hallinta on hutheille tärkeää ja ne ovat taistelleet kiivaasti vastapuolta vastaan ja vallanneet osia menettämistään alueista takaisin.¹⁴² Huthit saivat vallattua al-Wazi'iyah'n alueen takaisin 1.4.2016¹⁴³ sekä joitain muita alueita tulitauon astuttua voimaan 11.4.2016.¹⁴⁴ Molemmat osapuolet ovat syyttäneet toisiaan taisteluista Taizissa. Paikallisten mukaan kaupungin keskustaa ja esikaupunkialueita tulitettiin jatkuvasti tulitauon alettua huhtikuussa 2016.¹⁴⁵

¹³⁵ HRW 31.1.2016; Critical Threats 16.3.2016; OHCA ja UN Humanitarian Coordinator in Yemen 24.10.2015

¹³⁶ Reuters 29.10.2015

¹³⁷ Reuters 8.11.2016

¹³⁸ Reuters 14.12.2015

¹³⁹ Critical Threats 8.3.2016

¹⁴⁰ Critical Threats 16.3.2016; ICG 1.4.2016; Reuters 12.3.2016

¹⁴¹ Critical Threats 22.3.2016

¹⁴² Critical Threats 30.3.2016; ICG 1.4.2016

¹⁴³ Critical Threats 4.4.2016

¹⁴⁴ Critical Threats 19.4.2016

¹⁴⁵ Reuters 11.4.2016

Kaupungin itä- ja koillispuolet ovat huthien hallinnassa sekä provinssin rannikko-kaupunki Mokka. Saudi-Arabian johtaman liittouman joukot ovat tehneet iskuja hutheja vastaan siellä.¹⁴⁶ Toukokuussa 2016 Hadia tukevat joukot ja paikalliset puolustuskomiteat olisivat saaneet Taizin keskustan haltuunsa.¹⁴⁷

3.13. Lahj (Lahij)

Huthit joutuivat perääntymään isosta osaa provinssia menetettyään Adenin heinäkuussa 2015. Huthit onnistuivat valtaamaan takaisin menettämiään alueita Lahjin provinssissa alkuvuodesta 2016.¹⁴⁸

AQAP sai Hawtan (Houta), Lahjin pääkaupungin hallintaansa tammikuussa 2016. Ne hyökkäsivät kaupungissa olevia valtion virastoja vastaan. Paikallisen henkilön mukaan turvallisuusviranomaiset eivät enää sen jälkeen pystyneet toimimaan kaupungissa. Muutama päivä ennen kaupungin valtaamista AQAPin oletetaan räjäyttäneen poliisiasema kaupungissa. Hawtan kaupunki sijaitsee satamakaupunki Adenin ja strategisesti tärkeän al-Anadin lentotukikohdan välissä.¹⁴⁹

Saudi-Arabian johtama liittouma on tehnyt ilmaiskuja ja käynyt maataisteluita myös AQAPia vastaan alueella. Ne kävivät taisteluita esimerkiksi Hawtassa, jonka jälkeen AQAPin täytyi vetäytyä pois kaupungista. Seuraavana päivänä liittouma pommitti AQAPia kaupungin pohjoispuolella.¹⁵⁰ Liittouma olisi saanut Hawtan hallintaansa 15.4.2016, mutta se ei ole onnistunut kukistamaan AQAPia provinssissa ja liittouma on jatkanut iskujaan esimerkiksi tarkastuspisteelle.¹⁵¹

Huthit etenivät valloittamastaan al-Wazi'iyah'sta (Taiz) kohti Lahjin luoteisosia ja Kirshin alueella Lahjissa taisteltiin toukokuussa 2016.¹⁵²

3.14. Aden

Presidentti Hadi ja hänen tukijansa ovat pyrkineet esittämään Adenin *de facto* pääkaupunkinaan siitä lähtien, kun he saivat kaupungin haltuunsa heinäkuussa 2015. Kuitenkaan Hadi ei ole saanut vakiinnutettua valtaa kaupungissa. Esimerkiksi Saudi-Arabian johtaman liittouman vuosipäivänä 26.3.2016 ja uudelleen huhtikuussa 2016 Adenissa liehuivat myös Etelä-Jemenin liput.¹⁵³ Kaikki eivät siis tue Hadia, vaikka saattoivatkin avustaa häntä taisteluissa hutheja vastaan.

Sen jälkeen, kun huthit joutuivat perääntymään alueelta, Adenissa on vallinnut turvallisuusvaje. Alueen valtaansa saanut presidentti Hadi ei ole pystynyt takaamaan alueen turvallisuutta.¹⁵⁴ Paikallisten mukaan liittouman sotilaat ovat lähinnä tukikohdissaan, eivätkä takaamassa turvallisuutta kaduilla.¹⁵⁵ AQAPilla on hallussaan merkittäviä osia Etelä-Jemenistä. Samanlaista epävakauden lisääntymistä voidaan

¹⁴⁶ Critical Threats 2.5.2016

¹⁴⁷ Critical Threats 17.5.2016

¹⁴⁸ Reuters 5.1.2016

¹⁴⁹ The New Arab 26.1.2016

¹⁵⁰ Critical Threats 19.4.2016

¹⁵¹ Critical Threats 2.5.2016

¹⁵² Critical Threats 17.5.2016

¹⁵³ Critical Threats 30.3.2016; Critical Threats 19.4.2016; Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁵⁴ Critical Threats 8.3.2016; Reuters 9.2.2016

¹⁵⁵ Reuters 9.2.2016

nähdä myös muilla alueilla, jos Hadia tukevat joukot saavat alueita Pohjois-Jemenissä haltuunsa.¹⁵⁶

Erilaiset islamistiset aseelliset järjestöt, esimerkiksi AQAP ja Isis, sekä Etelä-Jemenin itsenäisyyttä ajavat toimijat ovat pystyneet hyödyntämään tilannetta. Eri-tyisesti turvallisuusviranomaisia vastaan on tehty iskuja. Kaupunkiin on julistettu ulkonaliikkumiskielto ja epäiltyjä on pidätetty. Joulukuussa 2015 Adenin kuvernööri tapettiin autopommi-iskussa. Isis ilmoittautui iskun tekijäksi. Tammikuun 2016 alussa heitä kohtaan tehtiin epäonnistunut isku, kolme vartija kuoli iskua seuranneissa taisteluissa. 3.3.2016 abyanilainen kapinallinen tapettiin. Osaan alueella tehdyistä iskuista ei ole kukaan ilmoittautunut tekijäksi.¹⁵⁷

Kaupungissa on myös käyty maataisteluja ja sinne on tehty ilmaiskuja. Esimerkiksi ostoskeskus syttyi tuleen taisteluiden seurauksena. Ihmiset eivät uskaltaneet poistua kotoaan. Siviileitä kuoli, kun sinko osui heidän kotiinsa.¹⁵⁸ Iskuja on tehty myös tarkastuspisteille. Kahdessa iskussa 25.3.2016 kuoli yhteensä 26 ihmistä ja kymmeniä loukkaantui. Isis ilmoittautui iskujen tekijäksi.¹⁵⁹

AQAPia syytettiin kristittyyn vanhainkotiin 4.3.2016 tehdystä iskusta. Järjestö itse kielsi yhteytensä siihen. Eri lähteiden mukaan 15 tai 16 ihmistä kuoli, heistä neljä oli nunnia. Intialainen pappi vangittiin iskun yhteydessä. Viranomaisten mukaan aseellinen joukko olisi liitoksissa Isisiin.¹⁶⁰

Myös AQAPia vastaan on tehty iskuja Adenissa, esimerkiksi maaliskuussa 2016 ainakin 18 ihmistä, heistä yksi oli siviili, kuoli Saudi-Arabian johtaman liittouman joukkojen helikopteri-iskussa. Ainakin 26 siviiliä, taistelijaa ja turvallisuusviranomaista haavoittui. Joukot ja AQAP ovat ottaneet yhteen myös maataisteluissa Adenin kaupungissa.¹⁶¹

Adenissa tehtiin itsemurhaisku 12.4.2016, jossa kuoli ainakin neljä ihmistä bussipysäkillä. Kohteena olivat paikallisten mukaan Jemenin armeijaan juuri rekrytoidut sotilaat. Isis ilmoittautui iskun tekijäksi.¹⁶² Isis iski armeijaan rekrytoituja sotilaita vastaan Adenissa jälleen 23.5.2016. Ainakin 40 sotilasta kuoli ja 60 haavoittui. Sotilaat olivat kenraalin kodin ulkopuolella Khor Maksarin alueella. Myöhemmin toinen pommi räjähti Badrin tukikohdan lähellä, mutta se ei aiheuttanut ihmisvahinkoja.¹⁶³ Kaupungissa tehtiin autopommi-iskuja kaupungin poliisipäällikköä vastaan 28.4.2016 ja 1.5.2016. Ensimmäinen isku tehtiin turvallisuusjohtajan kodin ulkopuolelle ja kaksi ihmistä haavoittui.¹⁶⁴

3.15. Abyan

AQAPin liittolainen Ansar al-Sharia sai Etelä-Abyanissa sijaitsevan Jaarin kaupungin hallintaansa joulukuussa 2015. Ainakin seitsemän ihmistä kuoli taisteluissa. Neljä Hadia tukevaa, Etelä-Jemenissä toimiviin paikallisiin puolustuskomiteoihin kuuluvaa taistelijaa ja kolme AQAPin taistelijaa kuoli yhteenotoissa. Jaar on tärkeä kau-

¹⁵⁶ Hänninen 25.5.2016

¹⁵⁷ Critical Threats 8.3.2016; Reuters 5.1.2016

¹⁵⁸ Reuters 9.2.2016

¹⁵⁹ ICG 1.4.2016

¹⁶⁰ Critical Threats 8.3.2016; ICG 1.4.2016

¹⁶¹ Critical Threats 16.3.2016; ICG 1.4.2016; Reuters 13.5.2016

¹⁶² Reuters 12.4.2016

¹⁶³ Reuters 23.5.2016

¹⁶⁴ Critical Threats 2.5.2016; ICG 2.5.2016; Reuters 28.4.2016 (A)

punki Adenin ja Mukallan satamakaupunkien välillä. Islamistinen Ansar al-Sharia on aiemmin valloittanut Zinjibarin, Abyanin provinssin pääkaupungin.¹⁶⁵

Saudi-Arabian johtama liittouma on tehnyt ilmaiskuja pitkälti AQAPin hallinnassa olevaan provinssiin. Se teki ilmaiskuja Zinjibarin kaupunkiin huhtikuussa 2016 ja 17.4.2016. Ensimmäisessä iskussa AQAPin tukikohtiin iskettiin raketein ja joitain ihmisiä kuoli ja haavoittui.¹⁶⁶

Ilmeisesti Yhdysvallat teki lennokka-iskun Zinjibariin maaliskuussa 2016 ja 24.4.2016. Ensimmäisessä iskussa ilmoitettiin 14 AQAPin jäseneksi oletetun henkilön kuolleen. Maaliskuussa iskuja tehtiin myös al-Hudhn ja Nageel al-Hayalan alueille Abyanissa. Taistelijoiksi oletetut henkilöt olivat kerääntyneet piholle.¹⁶⁷

Hadia tukevat joukot ja Etelä-Jemenissä toimivat paikalliset puolustuskomiteat taistelivat keväällä 2016 hutheja vastaan Lawderissa, Abyanissa, lähellä Baydan provinssia.¹⁶⁸

3.16. Shabwa (Shabwah)

AQAPin taistelijoita on mahdollisesti siirtynyt Shabwan provinssiin Hadramautista, sen jälkeen kun Hadia tukevat joukot saivat siellä sijaitsevat Mukallan kaupungin hallintaansa.¹⁶⁹

Ilmeisesti Yhdysvaltojen ilmaiskussa kuoli neljä AQAPin taistelijaa heidän matkustaessaan autolla Shabwassa 22.12.2015, tammikuussa 2016 ja 4.3.2016.¹⁷⁰ Paikallisten mukaan Saudi-Arabian johtaman liittouman ilmaiskussa Azzanissa, Shabwassa kuoli ainakin kahdeksan AQAPin jäseneksi epäiltyä henkilöä. Hekin olivat ajamassa autoa.¹⁷¹

Taisteluita käytiin toukokuussa 2016 luoteisosissa provinssia.¹⁷²

3.17. Hadramaut (Hadramawt)

AQAP sai Hadramautissa sijaitsevan Mukallan kaupungin hallintaansa huhtikuussa 2015 ja se toimi järjestön pääkaupunkina. AQAP on pyrkinyt esittämään valokuvien paikallisten tukea järjestölle.¹⁷³ AQAP on pystynyt hyödyntämään alueen toimijoita ja infrastruktuuria rahoittaakseen toimintaansa. Hadramautissa on paljon öljyvaroja. AQAP vaati kaupungissa oman sharia-tulkintansa noudattamista.¹⁷⁴

Isis teki iskun tai iskuja marraskuussa 2015 Hadramautin itäosissa armeijaa vastaan. 19 armeijan sotilasta ja 35 taistelijaa kuoli. Isisin mukaan se olisi tappanut lähes 50 sotilasta ja vain yksi sen oma taistelija, itsemurhapommittaja olisi kuollut.

¹⁶⁵ The New Arab 2.12.2015; Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁶⁶ Critical Threats 19.4.2016; Reuters 4.4.2016

¹⁶⁷ ICG 2.5.2016; Reuters 27.3.2016

¹⁶⁸ Critical Threats 17.5.2016

¹⁶⁹ Reuters 25.4.2016

¹⁷⁰ Critical Threats 8.3.2016; Reuters 22.12.2015; Reuters 16.1.2016

¹⁷¹ Reuters 25.4.2016

¹⁷² Critical Threats 17.5.2016

¹⁷³ Critical Threats 8.3.2016

¹⁷⁴ Critical Threats 19.4.2016; Critical Threats 11.2.2016 (A); The New Arab 2.12.2015

Aiemmin Jemenin turvallisuusviranomaiset ilmoittivat AQAPin olleen iskun takana. Shibamin ja al-Qatnin kaupunkien välillä taisteltiin iskun jälkeen.¹⁷⁵

Saudi-Arabian johtama liittouma laajensi ilmaiskujaan Jemenissä helmikuussa 2016 ja se alkoi iskeä myös AQAPia vastaan. Alun perin Jemenin sodan jälkeisen hallinnon oli tarkoitus puuttua AQAPin toimintaan. Liittouma teki ilmaiskun AQAPia vastaan Mukallan itäpuolelle 1.3.2016.¹⁷⁶ Yhdysvallat teki ilmaiskun AQAPia vastaan Hajrissa, AQAPin harjoitusleirille. Yli 50 AQAPin taistelijaa olisi kuollut.¹⁷⁷

AQAP teki useita iskuja hutheja vastaan 1.-7.3.2016.¹⁷⁸

AQAP menetti Mukallan Hadia tukevalle liittoumalle 24.4.2016. Liittouma ei kohdannut merkittävää vastarintaa Saudi-Arabian johtamille ilmaiskuille ja Arabiemiirattien ja Jemenin maajoukoille. AQAPin mukaan ilmaiskut osuivat muun muassa torille. AQAPilla on kuitenkin kannatusta paikallisten keskuudessa Hadramautissa, eikä kaupungin menetys ole sille välttämättä kriittinen tappio. Sen onnistui siirtää joukkojaan muualle lähialueille.¹⁷⁹ Se on tehnyt itsemurhaiskuyrityksiä korkearvoisia viranomaisia vastaan Hadramautissa ja Adenissa.¹⁸⁰ Dahlgrenin mukaan pommi- ja itsemurhapommi-iskuja tehdään Mukallassa lähes päivittäin.¹⁸¹

Isis on tehnyt iskuja Mukalla turvallisuusviranomaisia vastaan. Vaarana on, että AQAPin tuoman tietynlaisen turvallisuuden poistuttua, turvallisuustilanne kaupungissa heikkenee. Se teki iskun laivastotukikohtaan Mukallan ulkopuolelle 12.5.2016 ja ilmoittautui 15.5.2016 turvallisuusviranomaisia vastaan tehdyn iskun tekijäksi. Ensimmäisessä iskussa kuoli 10 sotilasta ja haavoittui 15. Isisillä olisi tukikohta Wadi Hadramautissa ja mahdollisesti soluja Mukallassa.¹⁸²

3.18. Al-Mahra (al-Maharah) ja Raymah

Näillä alueilla tapahtuneista iskuista tai taisteluista ei löytynyt tietoa etsityistä lähteistä, mutta se ei tarkoita sitä, etteivätkö siviilit olisi kohdanneet väkivaltaa. Taisteluja on ja iskuja tapahtuu eri puolilla Jemeniä hyvin paljon, eivätkä kaikki välttämättä ylitä uutiskynnystä.

Yleisesti etsittäessä tietoa tapahtumista on hyvä huomioida paikkojen vaihtelevat kirjoitusasut.

¹⁷⁵ Reuters 20.11.2015

¹⁷⁶ Critical Threats 8.3.2016

¹⁷⁷ Critical Threats 30.3.2016; ICG 1.4.2016

¹⁷⁸ Critical Threats 8.3.2016

¹⁷⁹ Critical Threats 2.5.2016; ICG 2.5.2016; Reuters 30.4.2016; Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁸⁰ Critical Threats 17.5.2016; ICG 2.5.2016

¹⁸¹ Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁸² Critical Threats 17.5.2016; Reuters 12.5.2016

4. Uhat siviilejä kohtaan

4.1. Siviilit pommitusten ja taisteluiden uhreina

Saudi-Arabian johtaman liittouman tekemät ilmaiskut ovat suurin uhka siviileille. Presidentti Hadia tukevat aseelliset ryhmät ja Jemenin armeija sekä Saudi-Arabian johtama liittouma ovat syyllistyneet summittaisiin iskuihin. Ne ovat tehneet iskuja esimerkiksi sisäisesti siirtymään joutuneiden leirille, asuinalueisiin ja busseihin sekä tehtaisiin. Siviileitä on kuollut myös tehtäessä iskuja esimerkiksi kaupungeissa sijaitseviin sotilaskohteisiin. Tiheästi asutuissa kaupungeissa siviilien on vaikea välttää sotilaskohteita, jos ne ovat ylipäättään tunnistettavissa. Liittouma on julistanut Marranin ja Sa'adan kaupungit sotilasalueiksi ja kehottanut siviileitä poistumaan huthien käyttämistä paikoista. Liikkuminen ei kuitenkaan välttämättä ole ollut mahdollista kaikille vaikean maaston ja polttoaineen vähyyden vuoksi.¹⁸³

Myös useat muut lähteet ovat uutisoineet ilmaiskuista siviilikohteisiin, esimerkiksi kouluihin, toreille, sairaaloihin, moskeijoihin, sokeiden hoivakotiin ja kauppakamariin. Erityisesti pohjoinen Sa'adan provinssi on ollut pommitusten kohteena, sillä se on huthien perinteistä tukialuetta. Saudi-Arabiaa on kritisoitu ilmapommituksista. Esimerkiksi Euroopan parlamentti äänesti helmikuussa 2016 EU:n laajuisen asevientikiellon puolesta Saudi-Arabiaan vastalauseena Jemenin pommituksille. Kielto ei ole kuitenkaan jäsenmaita sitova.¹⁸⁴

Siviilit, jotka ovat menneet pelastamaan ilmaiskujen uhreja, ovat voineet itse joutua seuraavien ilmaiskujen uhreiksi. Pommit ja rypäleaset eivät myöskään välttämättä räjähdä osuessaan maahan, vaan voivat aiheuttaa siviilivahinkoja myös myöhemmin.¹⁸⁵

Saudi-Arabian johtama liittouma on tehnyt ilmaiskuja erityisesti huhtien hallinnassa oleville alueille Pohjois-Jemenissä, sekä niille alueille, joita se on pyrkinyt valloittamaan. Näitä ovat Punaisen meren rantavyöhyke Länsi-Jemenissa (al-Hodeidah), Itä-Jemenin öljyalueet (Marib, Shabwa ja Hadramaut) ja keskisen ja eteläisen Jemenin keskukset (Ibb, Taiz, Lahj, Dhale, al-Bayda, Aden ja Abyan). Tällä hetkellä liittouma tekee ilmaiskuja esimerkiksi Sana'assa ja Maribissa.¹⁸⁶ Keski- ja Pohjois-Jemen sekä Punaisen meren ranta ovat yhä huthien hallinnassa. Nämä ovat myös Jemenin tiheimmin asutut alueet.¹⁸⁷ Ilmaiskut tulevat todennäköisesti jatkumaan niin kauan kuin tärkeimmät alueet ovat huthien kontrollissa.

Eri osapuolet käyttävät räjähteitä, kuten kranaatteja ja tykistötulta, myös taistellesaan vastapuolen kanssa asutusalueilla. Jemenin suurimmat kaupungit, pääkaupunki Sana'a, Aden ja Taiz, joista on myös taisteltu kiivaasti, ovat hyvin tiheään asuttuja, joten taistelut aiheuttavat helposti siviilivahinkoja. Aseelliset toimijat ovat myös käyneet taisteluista siviilikohteista käsin.¹⁸⁸

Hutheja tukevat paikalliset puolustuskomiteat ovat tehneet iskuja esimerkiksi kouluihin, Koraani-kouluihin ja moskeijoihin.¹⁸⁹ Myös siviilit, torit ja sairaalat ovat olleet

¹⁸³ OHCHR 7.9.2015, paras 44-53; Amnesty International 2016

¹⁸⁴ Foreign Policy 26.8.2015; Guardian 25.2.2016; UN News Centre 28.2.2016; UN Department of Political Affairs 17.2.2016; Médecins Sans Frontières 10.1.2016; Reuters 5.1.2016

¹⁸⁵ Amnesty International 2016

¹⁸⁶ Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁸⁷ Kansainvälinen organisaatio Toukokuu 2016, s. 4

¹⁸⁸ Amnesty International 2016

¹⁸⁹ OHCHR 7.9.2015, para 33

entistä presidentti Salehia kannattavien ryhmien iskujen kohteena tai siviilit joutu-neet taisteluiden jalkoihin.¹⁹⁰

Huthit käyvät taisteluita tällä hetkellä esimerkiksi al-Baydan, Lahjin, Abyanin, Shabwan ja Taizin kaupunkien alueella eri aseellisia ryhmiä (heimot, paikalliset puolustuskomiteat ja Hadia tukevat Jemenin armeijan sotilaat) vastaan. Rintamia on lisäksi Lahjissa, Dhalessa, Abyanissa, Shabwassa, al-Baydassa, Maribissa, Taizissa, al-Jawfissa sekä hetki sitten Saudi-Arabian rajalla. Rintamalinjat ja taisteluiden sijainnit voivat vaihtua nopeasti.¹⁹¹

AQAP, Ansar al-Sharia ja Isis tekevät tällä hetkellä pommi-iskuja esimerkiksi Sana'assa, Adenissa ja Mukallassa. Iskut tapahtuvat vilkkailla kaduilla, joten niistä aiheutuu myös siviiliuhreja, vaikka pääasiallisia kohteita olisivatkin viranomaiset.¹⁹²

Yhdysvaltojen ja Jemenin armeijan tekemät lennokka-iskut, joita tehdään AQAPia vastaan, ovat aiheuttaneet myös siviilivahinkoja.¹⁹³ Viime vuosina ne ovat keskittyneet Hadramautin provinssiin, mutta niitä on tehty muuallekin.¹⁹⁴ Usein uutisoidaan AQAPin jäseneksi oletettujen henkilöiden kuolleen. Todellisen henkilöllisyyden selvälle saaminen voi olla vaikeaa.

Huhtikuussa 2016 alkaneista rauhanneuvotteluista huolimatta siviileitä kuolee yhä Jemenin konfliktissa. OHCHR:llä on toimistoja kymmenessä provinssissa Jemenissä. Sen mukaan huhtikuussa 2016 kuoli 89 siviiliä ja 151 loukkaantui. Maaliskuussa 2016 vastaavat luvut olivat 146 ja 210. Ihmiset ovat voineet vahingoittua jo ennen tarkkailuajanjaksoa.¹⁹⁵ WHOn mukaan ihmisiä on kuollut eniten (suuruusjärjestyksessä) Taizin, Adenin ja Sa'adan provinseissa ja Sana'an kaupungissa.¹⁹⁶

Arviot kuolleiden määrästä ilmapommitusten alettua maaliskuussa 2015 vaihtelevat, eikä tarkkaa lukua tiedetä. Heitä on ainakin 6000 ja noin 35 000 ihmistä on haavoittunut. OHCan mukaan kuolleita on 6400 ja haavoittuneita noin 30 000. Kuolleista 930 ja haavoittuneista 1350 on lapsia.¹⁹⁷

Iso osa kuolonuhreista johtuu ilmapommituksista.¹⁹⁸ YK:n ihmisoikeuskomissaarin mukaan Saudi-Arabian johtaman liittouman toimien seurauksena on kuollut kaksi kertaa enemmän siviileitä kuin muiden ryhmien toimesta.¹⁹⁹ Reutersin mukaan Saudi-Arabian johtaman liittouman aloittaessa ilmaiskut maaliskuussa 2015 niitä tehtiin lähes päivittäin.²⁰⁰ Reuters viittaa YK:n tutkijoihin, joiden mukaan Saudi-Arabian johtaman liittouman ilmaiskujen takia on kuollut siviiliuhreista (huhtikuussa 2016 noin 3200) kaksi kolmannesta eli noin 2000 henkeä.²⁰¹

4.2. Miinat ja räjähteet

¹⁹⁰ OHCHR 7.9.2015, paras 34–43

¹⁹¹ Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁹² Dahlgren Toukokuu 2016

¹⁹³ OHCHR 7.9.2015, para 54; Reuters 22.12.2015

¹⁹⁴ Long War Journal 10.5.2016; South Front 4.3.2016

¹⁹⁵ UN OHCHR 30.4.2016, viitattu Kansainvälinen organisaatio Toukokuu 2016, s. 1

¹⁹⁶ WHO 19.5.2016, viitattu Kansainvälinen organisaatio Toukokuu 2016, s. 1

¹⁹⁷ OCHA 2016

¹⁹⁸ BBC 15.3.2016

¹⁹⁹ New York Times 18.3.2016

²⁰⁰ Reuters 22.12.2015

²⁰¹ Reuters 20.4.2016

Jemenissä on eri puolilla maata paljon miinoja, osa nykyisen konfliktin aikana laitettuja, osa on ollut maassa sisällissodista lähtien.²⁰²

Human Rights Watchin ja Amnesty Internationalin mukaan huthit ovat käyttäneet kiellettyjä jalkaväkimiinoja (antipersonnel landmines) ainakin Abyanissa, Adenissa, Maribissa, Lahjissa ja Taizissa syyskuussa 2015 lähtien. Siviilejä on joutunut miinojen uhreiksi. Huthit olivat asettaneet miinoja Abyaniin ja Adeniin ennen vetäytymistään heinäkuussa 2015.²⁰³ Myös Sa'adan provinssissa Jemenin ja Saudi-Arabian rajalla on miinoja. Huthit ja Saudi-Arabian viranomaiset ovat pyrkineet poistamaan niitä tulitauon alettua maaliskuussa 2016.²⁰⁴

AQAP on asettanut räjähteitä strategisesti tärkeisiin kohteisiin. Vahvistamattoman raportin mukaan se asetti niitä al-Dhabassa, Hadramautissa sijaitsevan öljyterminaalin ympärille. AQAPin tekemät iskut on usein tehty vilkkailla kaupunkialueilla.

HRW:n mukaan Saudi-Arabia on tiputtanut rypälepommeja useasti pääkaupunkiin Sana'ahan, joka on tiiviisti asuttu. Niitä on käytetty esimerkiksi tammikuussa 2016. Järjestö ei ollut varma, olivatko pommitukset aiheuttaneet siviilivahinkoja. Iskut olivat osuneet asuinalueelle, esimerkiksi päiväkotiin.²⁰⁵ Saudi-Arabian johtama liittouma on käyttänyt niitä myös useissa ilmaiskussa Sa'adan provinssissa huhtikuussa 2015. Tietoja ei voitu vahvistaa.²⁰⁶

OCHAN mukaan Jemenissä olevat miinat ovat vaaraksi ihmisten elämälle ja haittaavat avustusten perille viemistä.²⁰⁷ Amnesty Internationalin mukaan Pohjois-Jemenissä on paljon miinoja, rypälepommeja ja räjähtämättömiä ammuksia, mitkä ovat vaaraksi alueille palaaville sisäisesti siirtymään joutuneille ihmisille. Miinoja on esimerkiksi kotien lähistöllä ja pelloilla. Lisäksi tulvavedet ovat siirtäneet miinoja alueille, mistä niitä ei oletta löytyvän. Järjestö oli tutkimassa tilannetta Sa'adan, Hajjah'n ja Sana'an provinseissa. Järjestö huomauttaa, ettei Jemen pysty purkamaan miinoja yksin. Sen miinan purusta vastaavia työntekijöitä kuoli hiljattain Hajjah'n provinssissa.²⁰⁸

Miinat ovat nostaneet haavoittuvuuslukuja Midin, Haradhin, Hayranin, Bakil al-Mirin ja Mustaban alueille Hajjah'n provinssissa, al-Safran, Razihin, Shadan ja Baqimin alueille Sa'adan provinssissa.²⁰⁹

4.3. Ihmisoikeusloukkauksia ja haavoittuvia ryhmiä

Koska kansainvälisten järjestöjen pääsy Jemeniin on rajoitettua, jää osa ihmisoikeusloukkauksista raportoimatta eikä kaikkia tapauksia voida vahvistaa.²¹⁰ Yleisesti ihmisoikeustilanne on huonontunut aseellisen konfliktin aikana. Amnesty Internationalin mukaan sodan kaikki osapuolet ovat syyllistyneet sotarikoksiin ja rankaisemattomuus on yleistä.²¹¹

²⁰² UK (päiväämätön)

²⁰³ HRW 18.11.2015; Amnesty International 2016

²⁰⁴ Critical Threats 16.3.2016

²⁰⁵ HRW 7.1.2016

²⁰⁶ OHCHR 7.9.2015, para 48

²⁰⁷ OCHA 2016

²⁰⁸ Amnesty International 23.5.2016

²⁰⁹ Amnesty International 23.5.2016

²¹⁰ OHCHR 7.9.2015, para 26

²¹¹ Amnesty International 2016

4.3.1. Kuolemantuomio

Jemenissä on voimassa kuolemantuomio 315 rikoksen kohdalla. Niihin kuuluu talousrikoksia, jumalanpilkka, islamilaisen lain kautta määritellyt (hudud-) rikokset sekä huumeisiin liittyviä rikoksia²¹². Avioliiton ulkopuolisesta heteroseksistä ja aikuisten harjoittamasta seksuaalisesta kanssakäymisestä samaa sukupuolta olevien kesken voidaan rangaistuksena kivittää kuoliaaksi²¹³. Kuolemantuomio voidaan lain mukaan määrätä vain täysi-ikäisille, mutta tuomioita on annettu myös teoista, mitkä henkilö on tehnyt alaikäisenä. OHCHR:llä ei tietoa toimeenpanoista.²¹⁴ Amnesty Internationalin mukaan kuolemantuomioita pantiin toimeen.²¹⁵

4.3.2. Pidätykset, kidutukset ja mielivaltaiset tappamiset

Yhdysvaltain ulkoministeriön mukaan poliittisesti motivoidut teloitukset lisääntyivät Jemenissä vuonna 2015. Tekijöinä oli ministeriön mukaan hutheja ja Salehia tukevia ryhmiä sekä AQAPia tai Isisiä kannattavat ryhmät. Myös sieppauksia ja kaatoamisista tapahtui poliittisin motiivein.²¹⁶

Vuoden 2011 mielenosoitusten yhteydessä pidätettyjä oli syyskuussa 2015 yhä vankilassa ilman syytteitä tai oikeudenkäyntiä.²¹⁷ Eri ryhmät ovat pidättäneet siviileitä esimerkiksi vastapuolen kannattamisesta mielenosoituksissa.²¹⁸ Yhdysvaltain ulkoministeriön lähteiden mukaan kidutus ja muu huono kohtelu olisi yleistä vankiloissa ja pidätyskeskuksissa. Olot vankiloissa olisivat karut ja henkeä uhkaavia.²¹⁹

Amnesty International raportoi huthien ja heitä kannattavien keskusturvallisuusviranomaisten (Central Security Forces) tulittaneen heitä vastustaneita mielenosoittajia huthien valtaamilla alueilla sekä pidättäneen ja kiduttaneen mielenosoittajia. Näin se teki esimerkiksi Ibbin kaupungissa 16.2.2015, Nasr al-Shuja'ssa 21.2.2015, Taizissa 22.–23.3.2015 ja Sana'assa 11.2.2015.²²⁰

Huthit ovat pitäneet vankejaan ihmiskilpinä sotilastukikohdissa ja vaatineet lunnaita vankien perheenjäseniltä heidän vapauttamisekseen.²²¹

Hutheja vastustavat aseelliset ryhmät ovat teloittaneet mielivaltaisesti vangeiksi saamiaan huthien taistelijoita sekä henkilöitä, joiden on epäilty kannattaneen hutheja.²²²

4.3.3. Sananvapaus ja kansalaisyhteiskunnan edustajat

Sananvapauden tila Jemenissä on huono. Toimittajia ja uutistoimistoja vastaan on tehty iskuja ja harjoitettu väkivaltaa jo pitkään.²²³ Freedom Housen mukaan lehdis-

²¹² (Penal Law 1994, Law on Combating Kidnapping 1998, Penal Code 1998, Law on Combating Trafficking and the Illicit Use of Drugs and Psychotropic Substances 1993)

²¹³ (Penal Law 1994)

²¹⁴ OHCHR 7.9.2015, para 64-66

²¹⁵ Amnesty International 2016

²¹⁶ USDOS 25.4.2016, s. 3-4

²¹⁷ OHCHR 7.9.2015, para 55

²¹⁸ OHCHR 7.9.2015, paras 56-59

²¹⁹ USDOS 25.4.2016, s. 5-6

²²⁰ Amnesty International 2016

²²¹ USDOS 25.4.2016, s. 19

²²² Amnesty International 2016

²²³ OHCHR 7.9.2015, paras 60-63

tönvapauden tila maassa on pitkään ollut ei-vapaa. Myös poliittiset oikeudet heikkenivät vuonna 2015.²²⁴ YK:n Jemenin lähettilään mukaan kansalaisaktivistien ja toimittajien kohtaama vaino on kasvanut Jemenissä.²²⁵

Huthit ovat rajoittaneet kansalaisjärjestöjen toimintaa ja pidättäneet aktivisteja esimerkiksi pääkaupungissa Sana’assa. Joillain toimijoilla on ollut olevan yhteyksiä Islah-puolueeseen, joka vastustaa hutheja. Vuoden 2015 loppuun mennessä Sana’assa olisi kielletty 33 ryhmän toiminta ainakin joksikin aikaa.²²⁶ Myös Amnesty International on raportoinut huthien laittomista pidätyksistä kansalaisyhteiskunnan toimijoita tai huthien vastustajia kohtaan.²²⁷ Amnesty julkaisi 18.5.2016 raportin pidätyksistä ja katoamisista huthien kontrolloimilla alueilla, Sana’assa, Ibbissä, Taizissa ja Hodeidassa.²²⁸

Al-Jazeeran kaksi toimittajaa ja yhtiölle työskennellyt kuljettaja siepattiin tammikuussa 2016. Heidät vapautettiin kymmenen päivän jälkeen. Sieppaajien taustaa ei tiedetä.²²⁹ Huthit pidättivät paikalliset toimittajan ja viisi aktivistia tammikuussa 2016 Sana’assa.²³⁰ Jemeniläinen toimittaja tapettiin Taizin kaupungissa 16.2.2016, kun hän oli raportoimassa kaupungissa käytävistä taisteluista. UNESCO tuomitsi journalistejä kohtaan tehdyn iskun.²³¹ Ryhmä vuoden vankeudessa olleita toimittajia aloitti nälkälakon toukokuussa 2016. Huthit pidättivät heidät vuotta aiemmin.²³²

4.3.4. Naiset ja lapset

Amnesty Internationalin mukaan naiset ja tytöt kohtaavat syrjintää lainsäädännön ja yhteiskunnan taholta sekä sukupuolittunutta väkivaltaa. Jemenissä harjoitetaan esimerkiksi sukuelinten silpomista. Myös pakkoavioliittoja esiintyy. Kunnian katsotaan olevan lieventävä tekijä siihen liittyvästä väkivallasta tuomittaessa. Heimot, eivätäkä rikostuomioistuimet, käsittelevät naisiin liittyvät väkivaltatapaukset.²³³

Sukuelinten silpominen ei ole kiellettyä lailla, paitsi julkisissa sairaaloissa. Lähes puolet väestöstä kannattaa tapaa. UNICEFin mukaan vuosien 2002–2012 aikana sukuelimet oli silvottu 17 % naisista. Vuonna 2013 tehdyn Demographic and Health Surveyn mukaan prosentti olisi 19 (15–49-vuotiaat naiset). Joillain rannikkoalueilla luku on jopa 90 %.²³⁴

Avioliitolle ei ole alaikärajaa ja tytöt voivat päätyä naimisiin jopa 8-vuotiaina. UNICEFin mukaan vuosien 2002–2012 aikana 12 % 15-vuotiaista olisi ollut naimisissa ja 32,3 % 18-vuotiaista. Konfliktin aikana alaikäisten avioliitot voivat lisääntyä.²³⁵

OHCHR:n mukaan lasten sieppaustapaukset nousivat alkuvuonna 2015. Tapauksia oli ainakin 81.²³⁶

²²⁴ Freedom House 2016

²²⁵ UN Department of Political Affairs 17.2.2016

²²⁶ HRW 13.12.2015

²²⁷ Amnesty International 2016

²²⁸ Amnesty International 18.5.2016

²²⁹ Reuters 28.1.2016

²³⁰ Reuters 30.1.2016

²³¹ UNESCO 22.2.2016

²³² The New Arab 13.5.2016

²³³ Amnesty International 2016; USDOS 25.4.2016, s. 34-35

²³⁴ UNICEF 31.12.2013

²³⁵ USDOS 25.4.2016, s. 40; UNICEF 31.12.2013

²³⁶ OHCHR 7.9.2015, para 68

4.3.5. Alaikäiset taistelijoina

HRW:n mukaan eri aseelliset ryhmät olisivat vuonna 2015 kasvattaneet alaikäisten rekrytointia, koulutusta ja käyttöä.²³⁷ Jemen on allekirjoittanut vuonna 2014 YK:n suunnitelman vähentää lapsisotilaiden käyttöä. Maan luisuminen sotaan on kuitenkin estänyt lainsäädännön tehokkaan noudattamisen tai valvomisen. Alaikäisiä taistelijoita on mahdollisesti myös Jemenin armeijan riveissä. Vuonna 2014 sovitun sopimuksen mukaan maan piti tutkia väitteet Jemenin aseellisten voimien alaikäisiin kohdistuvasta rekrytoinnista ja alaikäisten taistelijoiden käytöstä.²³⁸

UNICEFin mukaan taistelijoista Jemenissä noin kolmannes olisi alaikäisiä. Heitä taistelee sekä huthi-kapinallisten että presidentti Hadia tukevilla joukoissa. Jopa 14-vuotiaat voivat joutua rintamalle. Muita lasten tehtäviä ovat muun muassa tarkastuspisteillä olo, julkisten rakennusten vartioiminen ja huumeiden kuljettaminen sotilaille.²³⁹

Monet koulut ovat tuhoutuneet, joten lapset liittyvät aseellisiin ryhmiin. Lapset voivat myös joutua tienaamaan elantoa perheelle, erityisesti jos perhe on menettänyt elinkeinonsa sodan takia. Lapset voivat myös pitää taistelemista rohkeuden osoituksena. Aseellisten joukkojen riveissä lapset voivat tienata eri lähteiden mukaan 3,5 eurosta 9 euroon päivässä, riippuen tehtävistä.²⁴⁰

Yhdysvaltain ulkoministeriön lähteiden mukaan heimojen tapojen mukaan naimisissa olevien, 12–15-vuotiaiden poikien katsotaan olevan aikuisia ja heidän tulee puolustaa heimoaan. Puolet heimojen puolella taistelevista olisi alaikäisiä.²⁴¹

4.3.6. Uskonnolliset vähemmistöt

Vähemmistöjen asemaa Jemenissä ei ole turvattu lainsäädännöllä. Jemenin valtionuskonto on perustuslain mukaan islam ja uskonnollinen laki, sharia, lain lähtökohta.²⁴²

Tarkkaa määrää Jemenissä olevista Muhamasheeneista (koskemattomat, halventava: al-Akhdam, palvelija) ei ole tiedossa, heitä arvioidaan olevan 500 000–3,5 miljoonaa. He kohtaavat syrjintää yhteiskunnan taholta ja ovat usein yhteisöjen ulkopuolella ja elävät köyhyydessä. He eivät välttämättä pääse kouluihin tai sairaaloihin ja joutuvat työskentelemään tai kerjäämään kadulla. Muhamasheenit eivät välttämättä saa avustuksia paikallisilta järjestöiltä. Heidän kohtaamansa hyväksikäyttö ei ole kriminalisoitu. Tästä syystä Muhamasheen-naiset kohtaavat muita enemmän seksuaalista väkivaltaa. Heidän asemaansa pyrittiin parantamaan National Dialogue Conferencen yhteydessä, mutta muutoksia ei ole asetettu voimaan.²⁴³

Jemenissä on ollut noin 41 000 kristittyä. He voivat joutua erityisesti aseellisten islamisti-ryhmien vainon kohteeksi. Erään HRW:n Taizin kaupungissa haastatteleman kristityn mukaan hän ei pysty enää turvaamaan viranomaissuojaan näitä ryh-

²³⁷ HRW 2016

²³⁸ Office of the Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict 14.5.2014

²³⁹ Independent 8.2.2016; al-Jazeera 14.1.2016

²⁴⁰ Independent 8.2.2016; al-Jazeera 14.1.2016

²⁴¹ USDOS 25.4.2016, s. 17

²⁴² USDOS 2015 (B), s. 1

²⁴³ OHCHR 7.9.2015, para 77; The New Arab 17.5.2016; USDOS 25.4.2016, s. 43

miä vastaan. Kirkkoja on tuhottu ja kristittyjä tapettu myös Adenissa, osassa Isis on paikallisten mukaan ollut tekijä.²⁴⁴

Baha'i-uskonnon edustaja on ollut vangittuna vuodesta 2013 ja hänelle saatetaan vaatia kuolemantuomiota käännättämisestä ja iranilaisena esiintymisestä. Henkilön asiakirjojen mukaan hän on kuitenkin jemeniläinen. Häntä syytetään myös Israelin kanssa yhteistyön tekemisestä, koska hän kuuluu Baha'i-uskonnon ylimpään elimeen, Universal House of Justice. Sen pääpaikka on Israelissa. Häntä on raporttien mukaan kidutettu vankilassa.²⁴⁵

Jemenissä on asunut juutalaisia tuhansia vuosia. Reutersin mukaan Israel evakuoiti 19 juutalaista maasta maaliskuussa 2015. Jemeniin olisi jäänyt noin 40 juutalaista. Jemenin juutalaisten mukaan he kohtasivat häirintää huthien taholta. Vielä 1940-luvulla Jemenissä eli kymmeniä tuhansia juutalaisia.²⁴⁶

4.3.7. Eri ryhmien tekemiä oikeudenloukkauksia

Dahlgrenin mukaan

"[a]l-Qa'idan läsnäolo missä tahansa päin Jemeniä on vaarallista ennen kaikkea työssäkäyville ja muille "vapaille" naisille, sekä erilaisissa kansalaisaktiiviteeteissa ja "maallistuneissa" projekteissa kuten ihmisoikeusjärjestöissä toimiville miehille ja naisille. Silti kuka tahansa voi "väärin käyttäytyttyään" tai "pukeuduttuaan väärin" joutua ryhmän pikatuomioistuihin teloitettavaksi kuten uutiset Hadhramautista ja Abyanista kertovat."²⁴⁷

AQAP on vaatinut muita noudattamaan sen tulkintaa shariasta, uskonnollisesta laista. Marraskuussa 2015 se sulki Adenin yliopiston ja pakotti opiskelijat pois yliopistoalueelta. Heitä uhattiin väkivallalla, jos he eivät suostu sukupuolten erotteluun kampuksella.²⁴⁸

AQAP teloitti julkisesti kolme ihmistä Ghayl Ba Wazirissa, Hadramautissa syytettyinä noituudesta 17.3.2016. Kaksi henkilöä teloitettiin myös stadionilla Shihriissä, Hadramautissa, toinen noituudesta ja toinen prostituutiosta ja alkoholin levittämisestä.²⁴⁹

AQAPin epäillään teloittaneen ampumalla 18 Jemenin Hadia tukevan armeijan sotilasta Ahwarissa, Abyanissa. He olivat matkalla hakemaan palkkojaan. Turvallisuuslähteiden mukaan sotilaat eivät olleet pukeutuneet uniformuihin eivätkä he olleet sotilasajoneuvoissa. AQAP on kiistänyt syyllisyytensä ja sanoi, että paikallinen taistelijajoukko olisi ollut teon takana.²⁵⁰

Etelän liikkeen kannattajia on nimitetty Adenin kaupungin turvallisuusvirkoihin. Kaupungin poliisi ja turvallisuusviranomaiset pidättivät ja karkottivat satoja Pohjois-Jemenistä tulleita siirtolaisia. Viranomaiset vetosivat Adenin oleskelulain rikkomiseen. Presidentti Hadi ja pääministeri Ahmed Obaid bin Daghr käskivät kaupungin kuvernööriä ja turvallisuuspäällikköä ottamaan viranomaiset kontrollinsa alle, mutta

²⁴⁴ Wille 10.5.2016; al-Falahi 27.10.2015

²⁴⁵ HRW 1.4.2016; USDOS 2015 (B), s. 1

²⁴⁶ Reuters 21.3.2016

²⁴⁷ Dahlgren Toukokuu 2016

²⁴⁸ The New Arab 2.12.2015

²⁴⁹ Critical Threats 22.3.2016

²⁵⁰ Reuters 9.4.2016

karkotukset jatkuivat käskyistä huolimatta. Kuvernöörin mukaan operaatiot olivat välttämättömiä terrorismin ja rikollisuuden kitkemiseksi.²⁵¹

Kyseisten henkilöiden karkotukset oli laitettu toimeen, mutta operaation jatkaminen keskeytettiin sen saaman kritiikin vuoksi.²⁵² Tilanne kuvaa kuitenkin hyvin tilannetta, mikä Jemenissä voi olla edessä aseellisen konfliktin päätyttyä, kun eri ryhmät pyrkivät saamaan valtaa ja siten edistämään omia etujaan.

5. Viranomaisuoja

Jemenin viranomaiset ovat jo ennen nykyistä konfliktia olleet hajanaisia ja uskollisempia omille johtajilleen tai ryhmilleen Jemenin valtion sijaan. Valtion viranomaisten lisäksi perhe- ja heimosuhteet sekä poliittisten puolueiden tai uskonnollisen suuntauksen merkitys vaikuttavat viranomaisten kykyyn toimia eri asioissa. Erityisesti maaseudulla paikalliset puolustuskomiteat ovat alueiden turvallisuudesta vastuussa olevia toimijoita.²⁵³

Hadin tai huthien johtamilla toimijoilla ei välttämättä ole valtaa kaikista Jemenissä toimivista turvallisuusviranomaisista tai armeijan henkilöistä, vaan heidän henkilökohtaiset perhe-, heimo-, puolue- tai uskonnolliset siteensä voivat olla merkittävämmät.²⁵⁴ Jemenin itäiset osat ovat jo ennen konfliktia olleet pääosin paikallisten heimojen hallinnassa ja viranomaisilla on ollut siellä hyvin vähän sananvaltaa.²⁵⁵

Jemenissä heimoon kuuluminen on tärkeää, sillä sen kautta yksilö saa suojaa.²⁵⁶ Heimoihin kuulumattomia henkilöitä, esimerkiksi Muhamasheeneja, voidaan syrjiä esimerkiksi oikeuslaitoksissa.²⁵⁷ Hännisen mukaan

”[t]urvallisuus ja vakaus ei ole koskaan ollut ainoastaan keskushallinnon käsissä, vaan on perinteisesti perustunut heimojärjestelmään ja siihen liittyviin normeihin sekä aseiden laajaan levinneisyyteen. --- Heimot vastaavat alueidensa turvallisuudesta ja niiden velvollisuutena on suojata jäseniään ulkopuolisten hyökkäyksiltä. Heimojärjestelmä toimii useilla alueilla rinnakkain virallisten turvallisuusjoukkojen kanssa.”²⁵⁸

Maassa jatkuva epävakaa turvallisuustilanne haittaa viranomaisten kykyä toimia.²⁵⁹ Yhdysvaltain ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan, koska osa hallituksesta on maanpaossa, ei se pysty kunnolla kontrolloimaan Jemenin armeijaa tai turvallisuusviranomaisia. Osa niistä onkin huthien vaikutusvallan alaisuudessa. Viranomaiset ovat myös syyllistyneet oikeudenloukkauksiin.²⁶⁰ Konfliktista huolimatta jotkin viranomaiset voivat tehdä yhteistyötä keskenään, vaikkakin olisivat uskollisia kilpaileville ryhmille. Viranomaisten käytännön toiminta on kuitenkin haasteellista.²⁶¹

²⁵¹ Critical Threats 17.5.2016

²⁵² The New Arab 11.5.2016

²⁵³ USDOS 25.4.2016, s. 2; Hänninen 25.5.2016; Dahlgren Toukokuu 2016

²⁵⁴ USDOS 2015 (A), s. 2

²⁵⁵ Stratfor 7.3.2013

²⁵⁶ The New Arab 17.5.2016

²⁵⁷ The New Arab 17.5.2016

²⁵⁸ Hänninen 25.5.2016

²⁵⁹ OHCHR 7.9.2015, para 78

²⁶⁰ USDOS 25.4.2016, s. 2-3

²⁶¹ Hänninen 25.5.2016

Turvallisuusviranomaisten aika menee lähinnä taisteluiden tai yleisen turvallisuustilanteen aiheuttamien ongelmien kanssa, eikä niillä ole resursseja tarjota viranomaissuojaa kansalaisille.²⁶²

Yhdysvaltain ulkoministeriön mukaan Jemenin oikeuslaitos ei ole riippumaton, vaan sitä vaivaavat korruptio, huono lainopillinen koulutus ja alttius poliittiselle vaikutukselle. Myös rikolliset voivat uhkailla oikeuslaitoksen edustajia.²⁶³ HRW:n mukaan pääkaupungissa Sana'assa toimivat tuomioistuimet eivät ole toimineet kunnolla syyskuusta 2014 eli siitä asti kun huthit saivat pääkaupungin haltuunsa.²⁶⁴

Amnesty Internationalin mukaan Jemenissä on useita turvallisuusviranomaisia ja niiden tehtävät ovat osittain päällekkäisiä. Niiden vastuuta tehtävistä on vaikea yksilöidä. Sisäministeriön alaisuudessa toimii rikostutkintaosasto (Criminal Investigation Department), joka rikosten tutkimisen lisäksi voi pidättää ihmisiä. Sen alaisuudessa toimivat sisäministeriön puolisolitaalliset joukot (Special Security Force) ja terroristintorjuntayksikkö. Ne ovat molemmat sisäministerin alaisuudessa. Myös puolustusministeriöllä on omia joukkoja muun muassa sisäisen vakauden hallitsemiseksi.²⁶⁵

Jemenissä on kaksi tiedusteluelintä (Political Security Organization ja National Security Bureau), jotka raportoivat presidentille. Presidentti Salehin kaudella ne ovat toimineet ilman oikeuslaitoksen valvontaa ja lain yläpuolella, vaikka niitä periaatteessa sitookin perustuslaki. Niillä on omia pidätyskeskuksia. Amnestyn mukaan kaikki keskeisimmät toimijat olisivat yhä uskollisia entiselle presidentti Salehille.²⁶⁶ Yhdysvaltain ulkoministeriön mukaan Political Security Organization ja National Security Bureau olisivat olleet huthien hallinnassa syyskuusta 2014 lähtien.²⁶⁷

Yhdysvaltain ulkoministeriön mukaan yllämainitut sisäisestä turvallisuudesta vastaavat tahot ovat toimineet mielivaltaisesti vuoden 2015 aikana. Salehin perheen, muiden heimo- ja poliittisten vaikuttajien epäsuora vaikutusvalta niistä lisääntyi.²⁶⁸ Keskusturvallisuusviranomaisen (Central Security Forces) kannattaa hutheja ilmeisesti niillä alueilla, mitkä ovat huthien hallinnassa. Ne ovat syyllistyneet oikeudenloukkauksiin hutheja vastustavia henkilöitä kohtaan.²⁶⁹

Ainakin osa ministeriöistä on huthien hallinnassa, kuten esimerkiksi tiedotusministeriö. Tiedotusministeriö julkaisi 25.3.2015 tiedotteen, jonka mukaan se voi sulkea mediataloja, jotka aiheuttavat epävakautta.²⁷⁰

Maanpaossa olevalla hallituksella ei ole todellista kontrollia Jemenissä olevista vankiloista, vaan suurin osa vankiloista olisi huthien ja Salehin kontrollissa. Maa-seudulla vankilat ovat heimojen omia vankiloita, joihin henkilöitä saatetaan sulkea myös henkilökohtaisten syiden perusteella ilman oikeudenkäyntiä.²⁷¹

²⁶² Dahlgren Toukokuu 2016

²⁶³ USDOS 25.4.2016, s. 11

²⁶⁴ HRW 1.4.2016

²⁶⁵ Amnesty International 18.5.2016, s. 13–14

²⁶⁶ Amnesty International 18.5.2016, s. 13–14

²⁶⁷ USDOS 25.4.2016, s. 5, 9

²⁶⁸ USDOS 25.4.2016, s. 9

²⁶⁹ Amnesty International 2016

²⁷⁰ Amnesty International 18.5.2016, s. 23

²⁷¹ USDOS 25.4.2016, s. 6

Vuoden 2011 mielenosoitusten jälkeen aloitettua National Dialogue Conference -projektia, jonka tarkoitus oli edistää siirtymistä uuteen hallintoon, ei ole saatu loppuun eikä hallintoa siten uudistettua.²⁷²

6. Sisäinen pako ja matkustaminen Jemeniin

Asutus Jemenissä on keskittynyt maan länsi- ja pohjoisosiin, itäosat ovat harvaanasuttuja ja vuoristoisia. Pohjois-Jemenissä on suurin väestötiheys. Myös Pohjois-Jemen on vuoristoista ja vaikeakulkuista. Vuoret pohjoisessa ja idässä päätyvät aavikkoon, joka jatkuu Saudi-Arabian puolella.²⁷³ Jemen on hyvin tiheään asuttu. Rintamalinjat saattavat olla lähellä siviilien asutusta tai sotilaat saattavat paeta vastapuolta turvaan tai piiloutua siviiliasutuksen keskelle.²⁷⁴

Jemenissä on kolme kansainvälistä lentokenttää. Ne sijaitsevat Adenissa, Sana'assa sekä Mukallan ulkopuolella. Viimeisin on hiljattain ollut AQAPin hallinnassa.²⁷⁵ Saudi-Arabian johtama liittouma on pommittanut usein Sana'an lentokenttää. Adenin lentokenttä on vaurioitunut pahoin taisteluissa. Sen odotettiin avautuvan maaliskuussa 2016. Helmikuussa paikalliset taistelijat, jotka ilmeisesti oli juuri yhdistetty Jemenin armeijaan, vartioivat lentoasemaa Arabiemiraattien sotilaiden kanssa.²⁷⁶ Lentokenttä avautui Iso-Britannian matkustussuositusten mukaan toukuussa 2016. Saudi-Arabia hallitsee Jemenin ilmatilaa.²⁷⁷

Hännisen mukaan Yemen Airways tekee kansainvälisiä lentoja Jemeniin. Se lentää Sana'asta Kairoon, Egyptiin, ja Ammaniin, Jordaniaan. Lennot tekevät välilaskun Saudi-Arabiassa molempiin suuntiin lennettäessä ja paikalliset viranomaiset tarkastavat matkustajien asiakirjat. Prosessi koetaan usein nöyryyttävänä. Lentolippuja voi ostaa vain Sana'asta.²⁷⁸ Iso-Britannian matkustussuositusten mukaan Yemenia Airways (ilmeisesti sama kuin Yemen Airways) tekisi satunnaisia lentoja Sana'asta ja Adenista. Lentojen aikataulut voivat kuitenkin muuttua viime hetkellä tai peruuntua. Sivustolla ei mainittu, mistä lippuja voi ostaa, mutta niiden saamisessa voi mennä viikkoja.²⁷⁹ Dahlgrenin mukaan mikään kansainvälinen lentoyhtiö ei lentäisi Jemeniin.²⁸⁰

Jemenistä on ollut joitain laivayhteyksiä Djiboutiin kalastajaveneillä ja maasta on paettu myös meriteitse Somaliaan. Saudi-Arabian ja Jemenin raja on kiinni ja Jemenin ja Omanin välistä rajaa vartioidaan tarkoin.²⁸¹

Tulitauon astuttua voimaan keväällä 2016 taistelut ovat joiltain osin vähentyneet ja jotkut sisäisesti siirtymään joutuneet ovat Amnesty Internationalin mukaan palanneet koteihinsa Hajjah'n ja Sa'adan provinssissa. Näillä alueilla on kuitenkin paljon räjähtämättömiä rypäleammuksia, jotka ovat aiheuttaneet siviilivahinkoja.²⁸²

²⁷² OHCHR 7.9.2015, paras 79–80

²⁷³ Stratfor 7.3.2013; World Culture Encyclopedia (päiväämätön), s. 1; Hänninen 25.5.2016

²⁷⁴ Amnesty International 23.5.2016

²⁷⁵ Dahlgren Toukokuu 2016

²⁷⁶ Reuters 28.2.2016; Dahlgren Toukokuu 2016

²⁷⁷ UK (päiväämätön)

²⁷⁸ Hänninen 25.5.2016

²⁷⁹ UK (päiväämätön)

²⁸⁰ Dahlgren Toukokuu 2016

²⁸¹ Dahlgren Toukokuu 2016

²⁸² Amnesty International 23.5.2016

Liikkumista Jemenin sisällä vaikeuttavat myös vaikea maasto sekä pula polttoaineesta, jota pitkään kestänyt maa- ja merisaarto on pahentanut.²⁸³ Myös Jemenin jo ennen sotaa huonossa kunnossa ollut infrastruktuuri on romahtanut: monet sillat ovat tuhoutuneet taisteluiden ja ilmaiskujen seurauksena. Amnesty Internationalin mukaan seuraavia alueita yhdistävät sillat ovat tuhoutuneet: Sa'adan provinssi ja Sana'a, Hodeida, Sana'a ja Marib sekä Taiz ja Aden.²⁸⁴

Yhdysvaltain ulkoministeriö viittaa UNHCR:ään, jonka mukaan valtio ei pysty tarjoamaan palveluitaan kaikkialla Jemenissä.²⁸⁵ Koska heimot ovat Jemenissä tärkeitä yhteiskuntaan kuulumisen kannalta, tarvitsee Jemeniin palaava henkilö mahdollisesti oman heimon tuen taakseen saadakseen turvaa. Tämä pätee myös aseellisen konfliktin päätyttyä.²⁸⁶

Eri konfliktin osapuolilla on tarkastuspisteitä suurimmilla teillä. Aseistautuneet heimot voivat rajoittaa ihmisten liikkumista niillä alueilla, missä valtio ei pysty toimimaan. He saattavat vaatia lahjuksia tarkastuspisteiden ylittämisestä tai siepata ihmisiä niillä. Ei-valtiollisten tarkastuspisteiden määrä kasvoi vuonna 2015.²⁸⁷

AQAP hallitsi Abyanista Shabwan kautta Hadraumautiin johtavaa tietä. Se sai kaupunkoja sen varrella haltuunsa (Habban ja Mahfad) helmikuussa 2016 ja pystytti al-Hawtaan, Lahjin provinssiin tarkastuspisteen.²⁸⁸

Sosiaaliset normit heikentävät naisten liikkumisvapautta Jemenissä ja heidän voi olla vaikea matkustaa ilman miespuolista sukulaista. Tilanne voi vaihdella eri alueilla. Liikkuminen on vaikeaa erityisesti konservatiivisilla alueilla, kuten Sa'adassa, ja niillä liikkumisen raportoidaan vaikeutuneen.²⁸⁹

Alla olevassa kartassa on kuvattu infrastruktuurin ja teiden tilaa Jemenissä kesäkuussa 2015. Taisteluiden ja ilmaiskujen takia tilanteen voi olettaa huonontuneen. Sodan aikana vaurioituneita kohteita ei myöskään saada helposti korjattua.

²⁸³ OHCHR 7.9.2015, paras 44–53

²⁸⁴ Amnesty International 2016; Dahlgren Toukokuu 2016

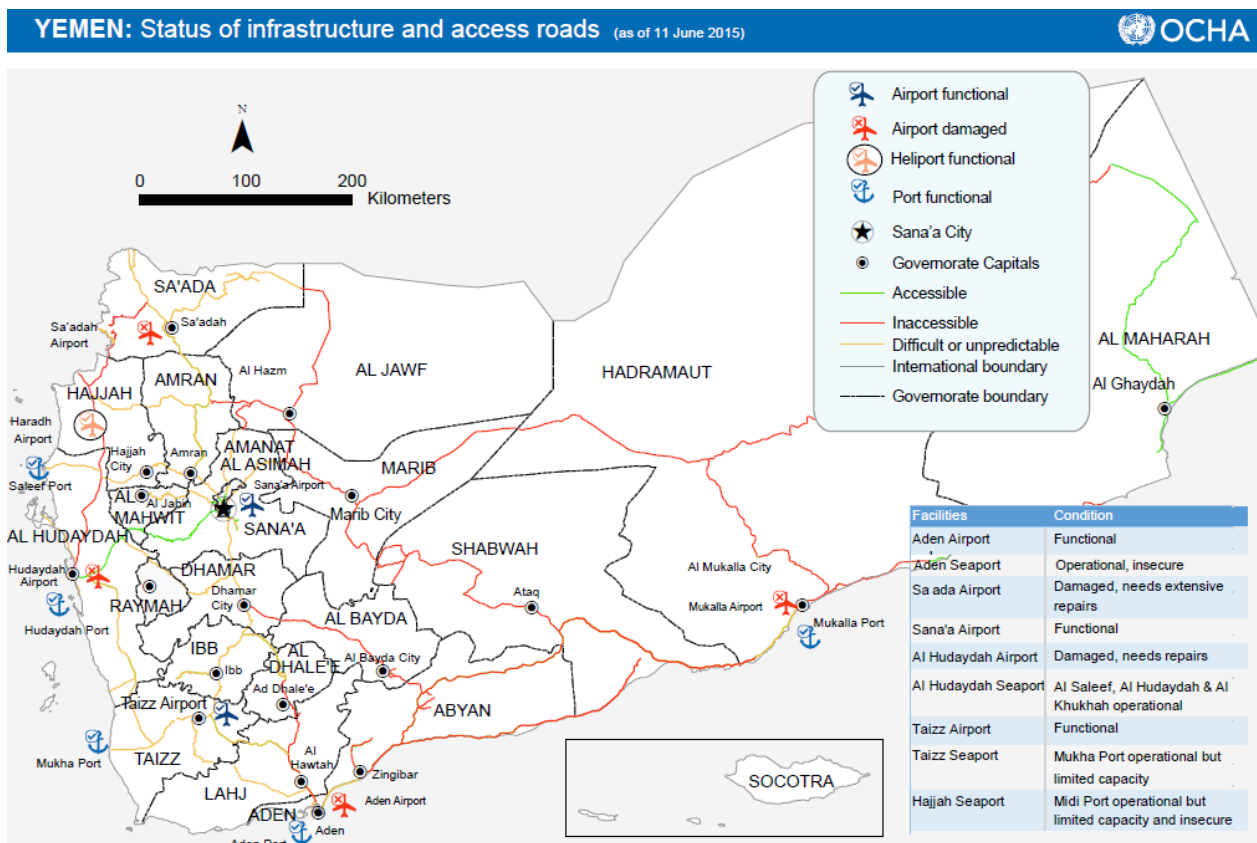
²⁸⁵ USDOS 25.4.2016, s. 26; Hänninen 25.5.2016; Dahlgren Toukokuu 2016

²⁸⁶ USDOS 2015 (A), s. 2

²⁸⁷ USDOS 25.4.2016, s. 26

²⁸⁸ Critical Threats 5.2.2016

²⁸⁹ USDOS 25.4.2016, s. 26

Infrastruktuuri ja tieverkosto Jemenissä 11.6.2015. Lähde Humanitarian Response 12.6.2015.

7. Humanitaarinen tilanne

Humanitaarinen tilanne maassa on katastrofaalinen. Sisäisesti siirtymään joutuneita oli maaliskuussa 2016 noin 2,8 miljoonaa eli yli kymmenesosa väestöstä (tilanteesta eri puolilla maata, ks. kartta alla). Määrä on noussut kevään 2016 aikana. Maan ulkopuolelle, lähinnä Djiboutiin, Saudi-Arabiaan ja Somaliaan on paennut noin 170 000 ihmistä. Humanitaarinen apu tavoittaa vain noin 280 000 ihmistä. Ruoka-apua tarvitsisi kuitenkin noin 14,4 miljoonaa ihmistä ja humanitaarista tukea 21 miljoonaa. Sitä ei pystytty pitkään aikaan viemään maahan ollenkaan ilma- ja merisäarron aikana ja ilmapommitusten alettua.²⁹⁰

Ne sisäisesti siirtymään joutuneet, joilla on varaa, voivat vuokrata talon tai asua sukulaisien luona. Muut etsivät suojaa sellaisesta kylästä, koulusta tai julkisesta terveyslaitoksesta, mihin heidät otetaan vastaan.²⁹¹ Sisäisesti siirtymään joutuneet saattavat asua myös esimerkiksi teltoissa tai luolissa, eikä heillä ole pääsyä terveydenhuoltoon ja hygienian taso voi olla huono.²⁹² Jos esimerkiksi maanviljelijä on joutunut siirtymään kaupunkiin, ei hänellä ole todennäköisesti keinoja hankkia elantoa.²⁹³

Avustustyötä on vaikeuttanut työntekijöiden sieppaukset sekä väkivalta heitä vastaan. Monet organisaatiot ovatkin evakuoineet työntekijänsä Jemenistä. Elokuussa

²⁹⁰ OCHA February 2016; UNHCR December 2015; Irin News 2.2.2016; OCHA (päiväämätön)

291 USDOS 25.4.2016, s. 27

292 Reuters 10.2.2016

293 USDOS 25.4.2016, s. 27

2015 ICRC:n toimistoon Adenin kaupungissa hyökättiin ja syyskuussa kaksi ICRC:n työntekijää ammuttiin Amranissa. Joulukuussa järjestön tunisialainen työntekijä siepattiin pääkaupungissa Sana’assa. Jotkin sairaalat ovat joutuneet keskeyttämään toimintansa, jos aseelliset järjestöt ovat käyttäneet niitä tai aluetta niiden lähistöllä hyökkäyspaikkana.²⁹⁴

12,4 miljoonaa ihmistä eli hieman yli puolet väestöstä asuu konflikti-alueilla.²⁹⁵ Suurin osa (88 %) sisäisesti siirtymään joutuneista on Taizin, Sana’an, Amanat al-Asiman, Hajjah’n ja Sa’adan provinseista. Suurin osa (68 %) on paennut Taiziin, Hajjah’aan, Sana’ahan, Amraniin ja Sa’adaan.²⁹⁶

Ilmaiskut jatkuvat ja niitä on tehty infrastruktuurin kannalta tärkeisiin kohteisiin, esimerkiksi satama-alueille. Ne vaikeuttavat humanitaarisen avun viemistä perille.²⁹⁷ Myös sähkölaitoksia, siltoja ja tehtaita on tuhoutunut.²⁹⁸ Kotimainen öljyntuotanto pysähtyi turvallisuustilanteen heikettyä²⁹⁹ (infrastruktuurista ja toimivista tieyhteyksistä maassa, ks. alin kartta.). Adenissa on toukokuussa 2016 ollut pulaa sähköstä ja vedestä.³⁰⁰ Humanitaarista tilannetta maassa pahensi entisestään marraskuussa 2015 maahan iskenyt sykloni. Se vaikutti erityisesti etelärannikkoon, Hadramautin provinssiin. Myrsky lisäsi riskiä tulvien ja tautien lisääntymisestä.³⁰¹

Taizin kaupungin asukkaat kärsivät vakavasta ruokapulasta ja aliravitsemuksesta piirityksen takia. Myös sairaalatarvikkeista on pulaa. Avustusjärjestöt ovat päässet alueelle vain ajoittain.³⁰² HRW:n mukaan huthit eivät ole päästäneet lääkkeitä Taiziin. He ovat kieltäneet kaupunkiin johtavilla tarkastuspisteillä siviilejä tuomasta ruokaa ja lääkkeitä, osa tavaroista on takavarikoitu. Aiemmin huthit ovat takavarikoineet WHO:n alueelle lähettämiä lääkkeitä.³⁰³ Jemenissä on raportoitu useista dengue-kuume tapauksista.³⁰⁴

²⁹⁴ Reuters 6.5.2016 (B); Amnesty International 2016

²⁹⁵ OCHA 2016

²⁹⁶ OCHA 2016

²⁹⁷ Stratfor 18.8.2015

²⁹⁸ Arrabyee 3.3.2016

²⁹⁹ OHCHR 7.9.2015, para 18

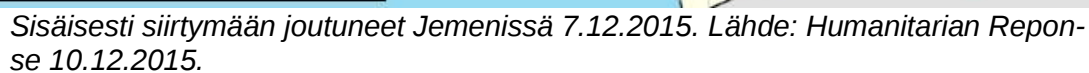
³⁰⁰ Critical Threats 17.5.2016

³⁰¹ Irin News 3.11.2015

³⁰² WFP 15.2.2016; al-Falahi 23.2.2016

³⁰³ HRW 31.1.2016

³⁰⁴ OHCHR 7.9.2015, para 19

8. Lähteet

Alwazir, Atiaf

9.2.2016. Yemen Revolution: 'Our dream was sold'. al-Jazeera. (30.5.2016)
<http://www.aljazeera.com/news/2016/01/yemen-revolution-dream-sold-160107100424963.html>

Amnesty International

2015. Amnesty International Report 2014/15. (1.4.2015)
<https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/yemen/report-yemen/>

2016. Annual Report. Yemen 2015/2016. (25.5.2016)
<https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/yemen/report-yemen/>

18.5.2016. Yemen: 'Where Is My Father?': Detention and Disappearance in Huthi-Controlled Yemen. (25.5.2016) <https://www.amnesty.org/en/documents/mde31/4006/2016/en/>

23.5.2016. Yemen: Children among civilians killed and maimed in cluster bomb 'minefields'. (24.5.2016) <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/05/yemen-children-among-civilians-killed-and-maimed-in-cluster-bomb-minefields/>

Armed Conflict Database

(päiväämätön). Al-Houthi Rebels/Shabab al-Mumineen (Believing Youth). (30.5.2016)
<https://acd.iiss.org/en/nonstatearmedgroups/al-houthi-rebels-shabab-al-mumineen--believing-youth-522c> Maksullinen tietokanta.

Arrabyee, Nasser

19.2.2016. Rising Extremism in Yemen. Carnegie Endowment for International Peace. Sada Middle East Analysis. (2.3.2016) <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=62832>

3.3.2016. Saudi Arabia's Unholy War. Carnegie Endowment for International Peace. Sada Middle East Analysis. (7.3.2016) <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=62959>

BBC

18.3.2012. Profile: Yemen's Ansar al-Sharia. (6.5.2015) <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-17402856>

28.2.2015. The rise of Yemen's Houthi rebels. (20.4.2015) <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-31645145>

17.3.2015. Meeting the Houthis - and their enemies. (20.4.2015)
<http://www.bbc.com/news/magazine-31907671>

26.3.2015. Yemen profile – Timeline. (30.3.2015) <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14704951>

29.3.2015. Yemen crisis: Houthi rebels are Iran stooges, says Hadi. (30.3.2015)
<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-32098607>

2.4.2015. Yemen crisis: Rebels intensify push on Aden. (2.4.2015)

<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-32157994>

2.9.2015. Yemen crisis: Red Cross staff shot dead in Amran. (24.5.2016)

<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34128539>

25.11.2015. Yemen profile - Timeline. (30.5.2016) <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14704951>

15.3.2016. Yemen conflict: 'Dozens killed' in strike on Hajja market. (19.5.2016)

<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35816958>

Blecua, Ramón

24.3.2015. Spanish diplomat currently with the European External Action Service (EEAS). A revolution within the revolution: the Houthi movement and the new political dynamics in Yemen. ARI 16/2015, 24.3.2015. Elcano Royal Institute of International and Strategic Studies.

(23.4.2015) <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?id=189835&lng=en>

Carnegie Endowment for International Peace

March 2010. The Political Challenge of Yemen's Southern Movement. (24.4.2015)

http://carnegieendowment.org/files/yemen_south_movement.pdf

CBS News

5.4.2015. Rebels in Yemen abduct Sunni rivals amid Saudi airstrikes. (23.5.2016)

<http://www.cbsnews.com/news/rebels-in-yemen-abduct-sunni-rivals-amid-saudi-airstrikes/>

CIA World Factbook

(päiväämätön). Yemen. (7.3.2016) <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ym.html>

Critical Threats

23.4.2015. 2015 Saudi-led Intervention in Yemen: Order of Battle. (19.5.2016)

<http://www.criticalthreats.org/yemen/caris-saudi-intervention-order-battle-april-23-2015>

5.2.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: February 5. (19.5.2016)

<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-february-5-2016>

(A) 11.2.2016. AQAP Expanding behind Yemen's Frontlines. (19.5.2016)

<http://www.criticalthreats.org/yemen/zimmerman-aqap-expanding-behind-yemens-frontlines-february-17-2016>

(B) 11.2.2016. AQAP's Gains behind the Frontline. (30.5.2016)

http://www.criticalthreats.org/sites/default/files/2016-02_Yemen_AQAP_Gains_1200.gif

8.3.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: March 8. (19.5.2016)

<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-march-8-2016>

16.3.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: March 16. (19.5.2016)
<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-march-16-2016>

22.3.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: March 22. (19.5.2016)
<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-march-22-2016>

30.3.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: March 30. (19.5.2016)
<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-march-30-2016>

4.4.2016. Gulf of Aden Security Review - April 4, 2016. (19.5.2016)
<http://www.criticalthreats.org/gulf-aden-security-review/gulf-aden-security-review-april-4-2016>

2.5.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: May 2. (19.5.2016)
<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-may-2-2016>

17.5.2016. 2016 Yemen Crisis Situation Report: May 17. (19.5.2016)
<http://www.criticalthreats.org/yemen/yemen-crisis-situation-reports-may-17-2016>

Dahlgren, Susanne, yliopistonlehtori

Toukokuu 2016. Jemenin turvallisuustilanne ja humanitäärinen katastrofi.

Dahlgren, Susanne, Anne-Linda Amira Augustin

18.6.2015. The Multiple Wars in Yemen. Middle East Research and Information Project.
<http://www.merip.org/multiple-wars-yemen>

ECFR - European Council on Foreign Relations

(päiväämätön). Key Fronts. (2.3.2016) <http://www.ecfr.eu/mena/yemen>

al-Falahi, Ashraf

27.10.2015. Yemen's decaying religious history. al-Monitor. (23.5.2016) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/yemen-aden-historic-landmarks-churches-destruction-war.html>

23.2.2016. Death, starvation haunt southern Yemen. al-Monitor. (2.3.2016) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/yemen-taiz-siege-famine-war-houthis-saudi-emirates.html#>

Foreign Policy

26.8.2015. The Human Carnage of Saudi Arabia's War in Yemen. (2.3.2016)
<http://foreignpolicy.com/2015/08/26/the-human-carnage-of-saudi-arabias-war-in-yemen/>

25.3.2016. Saudi Arabia Is Committing War Crimes in Yemen. (31.5.2016)
<http://foreignpolicy.com/2016/03/25/civilian-casualties-war-crimes-saudi-arabia-yemen-war/>

Freedom House

2016. Yemen. (20.5.2016) <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/yemen>

Guardian

25.2.2016. EU parliament votes for embargo on arms sales to Saudi Arabia. (2.3.2016) <http://www.theguardian.com/world/2016/feb/25/eu-parliament-votes-for-embargo-on-arms-sales-to-saudi-arabia>

Harb, Khalil

22.9.2014. Houthis take Sanaa but refrain from coup. al-Monitor. (2.4.2015) <http://www.al-monitor.com/pulse/politics/2014/09/houthis-yemen-sanaa-partnership-agreement.html>

HRW - Human Rights Watch

29.1.2015. World Report 2015 - Yemen. (2.4.2015) http://www.ecoi.net/local_link/295536/416584_en.html

18.11.2015. Yemen: New Houthi Landmine Use. (23.5.2016) <https://www.hrw.org/news/2015/11/18/yemen-new-houthi-landmine-use>

13.12.2015. Yemen: Houthis Shut Groups, Detain Activists. (23.5.2016) <https://www.hrw.org/news/2015/12/13/yemen-houthis-shut-groups-detain-activists>

2016. Yemen. Events of 2015. (7.3.2016) <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/yemen#f4d4fe>

1.1.2016. Yemen: Baha'i Adherent Faces Death Penalty. (20.5.2016) <https://www.hrw.org/news/2016/04/01/yemen-bahai-adherent-faces-death-penalty>

7.1.2016. Yemen: Coalition Drops Cluster Bombs in Capital. (23.5.2016) <https://www.hrw.org/news/2016/01/07/yemen-coalition-drops-cluster-bombs-capital-0>

31.1.2016. Yemen: Houthis Block Vital Goods into Taizz. (23.5.2016) <https://www.hrw.org/news/2016/01/31/yemen-houthis-block-vital-goods-taizz>

1.4.2016. Yemen: Baha'i Adherent Faces Death Penalty. (30.5.2016) <https://www.hrw.org/news/2016/04/01/yemen-bahai-adherent-faces-death-penalty>

Humanitarian Response

12.6.2015. Status of infrastructure and access roads, 12 June 2015. (2.3.2016) <https://www.humanitarianresponse.info/en/node/106252>

10.12.2015. Map of Task Force on Population Movement, 6th Report, 10 December 2015. (2.3.2016) <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/yemen/infographic/map-task-force-population-movement-6th-report-10-december-2015>

Hänninen, Emmi, Programme Officer, CMI

25.5.2016. Sähköpostikirjeenvaihto.

ICG - International Crisis Group

27.3.2015. Yemen at War. (22.4.2015)

<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iran%20Gulf/Yemen/b045-yemen-at-war.pdf>

9.2.2016. Yemen: Is Peace Possible? Middle East Report No. 167. (30.5.2016)

<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iran%20Gulf/Yemen/167-yemen-is-peace-possible.pdf>

1.3.2016. CrisisWatch Database. (19.5.2016) <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/crisiswatch/crisiswatch-database.aspx?CountryIDs=%7b9D2149C0-C350-40FC-BE12-7693FB454AEE%7d#results>

1.4.2016. CrisisWatch Database. (19.5.2016) <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/crisiswatch/crisiswatch-database.aspx?CountryIDs=%7b9D2149C0-C350-40FC-BE12-7693FB454AEE%7d#results>

2.5.2016. CrisisWatch Database. (19.5.2016) <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/crisiswatch/crisiswatch-database.aspx?CountryIDs=%7b9D2149C0-C350-40FC-BE12-7693FB454AEE%7d#results>

IHS

16.1.2015. Disagreement over Yemeni draft constitution carries high risk of renewed fighting in capital, threatening state failure. (30.5.2016) <https://www.ihs.com/country-industry-forecasting.html?ID=1065997763>

Independent

8.2.2016. Child soldiers make up a third of Yemeni fighters, says Unicef. (2.3.2016) <http://www.independent.co.uk/news/world/politics/child-soldiers-make-up-a-third-of-yemeni-fighters-says-unicef-a6861341.html>

Irin News

3.11.2015. Yemen's curse: civil war, bombs, and now floods. (2.3.2016) <http://www.irinnews.org/feature/2015/11/03>

2.2.2016. Somalia offers Yemenis a safer home. (2.3.2016) <https://www.irinnews.org/report/102402/somalia-offers-yemenis-safer-home>

al-Jazeera

14.1.2016. Economic hardship forces Yemen's children to join war. (4.3.2016) <http://www.aljazeera.com/news/2016/01/economic-hardship-forces-yemen-children-join-war-160113072753967.html>

Juusola, Hannu, seemiläisten kielten ja kulttuurien professori

13.4.2015. Luento: Vähemmistöt Lähi-idässä -kurssilla, Helsingin yliopisto

Kansainvälinen organisaatio

Toukokuu 2016. Response to Finnish Immigration Service on Security Situation in Yemen. Lähde ei halunnut itseään mainittavan turvallisuussyistä.

The Long War Journal

4.10.2012. State Department: Ansar al Sharia an alias for AQAP. (6.5.2015)
http://www.longwarjournal.org/archives/2012/10/state_department_ans.php

10.5.2016. Charting the data for US airstrikes in Yemen, 2002 – 2016. (30.5.2016)
<http://www.longwarjournal.org/yemen-strikes>

al-Masdar Online

27.3.2016. أخرى مناطق على يد سيطرة حجة محافظ في مدينتي نة ي س تدعي الوطني الجيش: عسكري مصدر (19.5.2016) <http://almasdaronline.com/article/80652>

Médecins Sans Frontières

10.1.2016. MSF-Supported Hospital Bombed in Northern Yemen. (4.3.2016)
<http://www.doctorswithoutborders.org/article/msf-supported-hospital-bombed-northern-yemen>

Middle East Eye

22.3.2015. Yemen's Houthis advance closer to Aden. (6.5.2015)
<http://www.middleeasteye.net/news/yemens-houthis-advance-closer-aden-642764856>

Middle East Monitor

1.5.2015. Yemen's unnoticed but crucial province. (6.5.2015)
<https://www.middleeastmonitor.com/articles/middle-east/18379-yemens-unnoticed-but-crucial-province>

Nemr, Mohammad

27.3.2015. Will Iran respond to Saudi offense in Yemen? al-Monitor. (31.3.2015) <http://www.al-monitor.com/pulse/security/2015/03/saudi-offense-yemen-houthis-iran-response.html#ixzz3Vx3h79rv>

The New Arab

2.12.2015. Al-Qaeda resurfaces, capturing key southern town from Yemeni government. (24.5.2016) <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2015/12/2/al-qaeda-resurfaces-capturing-key-southern-town-from-yemeni-government>

26.1.2016. Yemen: Al-Qaeda captures capital of Lahj for second time. (24.5.2016)
<https://www.alaraby.co.uk/english/news/2016/1/26/yemen-al-qaeda-captures-capital-of-lahj-for-second-time>

11.5.2016. Aden officials backtrack on controversial deportation campaign. (24.5.2016)
<https://www.alaraby.co.uk/english/news/2016/5/11/aden-officials-backtrack-on-controversial-deportation-campaign>

13.5.2016. Detained Yemeni journalists go on hunger strike. (24.5.2016)
<https://www.alaraby.co.uk/english/news/2016/5/13/detained-yemeni-journalists-go-on-hunger-strike>

17.5.2016. The untouchables: Yemen's Marginalised forgotten in the war. (24.5.2016)
<https://www.alaraby.co.uk/english/society/2016/5/17/the-untouchables-yemens-marginalised-forgotten-in-the-war>

24.5.2016. Explosion rocks Yemen's Sanaa University. (24.5.2016)
<https://www.alaraby.co.uk/english/news/2016/5/24/explosion-rocks-yemens-sanaa-university>

New York Times

14.12.2015. Islamic State Gains Strength in Yemen, Challenging Al Qaeda. (2.3.2016)
http://www.nytimes.com/2015/12/15/world/middleeast/islamic-state-gains-strength-in-yemen-rivaling-al-qaeda.html?_r=0

18.3.2016. U.N. Condemns Airstrikes That Killed 106 in Yemen. (23.5.2016)
http://www.nytimes.com/2016/03/19/world/middleeast/yemen-airstrikes-civilians-un.html?_r=0

OCHA - Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

(päiväämätön). Yemen. (30.5.2016) <http://www.unocha.org/yemen>

27.7.2015. Yemen: Administrative Map (as of 27 July 2015). (30.5.2016)
http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A4_Yemen_Administrative_Seaports_Airports.pdf

2016. Yemen. Year in review. (19.5.2016) http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/1-year-crisis-infographic_English.pdf

February 2016. Yemen. (2.3.2016) <http://www.unocha.org/yemen>

OHCA ja UN Humanitarian Coordinator in Yemen

24.10.2015. Statement of the Humanitarian coordinator for Yemen, Johannes Van Der Klaauw, On The Dire Situation in Taizz City [EN/AR]. (23.5.2016)
<http://reliefweb.int/report/yemen/statement-humanitarian-coordinator-yemen-johannes-van-der-klaauw-dire-situation-taizz>

OHCHR - Office the for Coordination of Human Rights

7.9.2015. Situation of human rights in Yemen. (20.5.2016)
<http://www.ohchr.org/EN/Countries/MENARegion/Pages/YEIndex.aspx>

Partrick, Neil

12.2.2016. Saudi Arabia's Problematic Allies Against the Houthis. Carnegie Endowment for International Peace. Sada Middle East Analysis. (7.3.2016)
<http://carnegieendowment.org/sada/?fa=62753>

Reuters

8.4.2013. Tribesmen, army deserters clash in Yemen, seven killed. (7.3.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-violence-idUSBRE9370ZX20130408>

(A) 31.3.2015. China says completes evacuation of its nationals from Yemen. (31.3.2015)

<http://www.reuters.com/article/2015/03/31/us-yemen-security-china-idUSKBN0MR0B420150331>

(B) 31.3.2015. Saudi-led strikes again hit Yemen overnight. (31.3.2015)

<http://www.reuters.com/article/2015/03/31/us-yemen-security-idUSKBN0MR0HE20150331>

16.10.2015. UPDATE 2-Suicide bombing, gunbattle kills 12 in western Yemen - security sources.

(23.5.2016) <http://www.reuters.com/article/yemen-security-attacks-idUSL8N12G1GR20151016>

24.10.2015. Several Yemeni fishermen killed in Saudi-led strikes: witnesses. (23.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0SI07G20151024>

29.10.2015. Saudi-led air strike kills 10 Yemeni factory workers - medics. (24.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/yemen-security-idUSL8N12T3F120151029>

8.11.2016. Yemen fighting kills more than 50: residents, medical sources. (24.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-fighting-idUSKCN0SX06O20151109>

9.11.2015. Roadside bomb kills 16 Yemeni soldiers in Marib city: military sources. (24.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0SY0AL20151109>

13.11.2015. Worshippers killed as bomb hits Yemen mosque in Houthi-dominated region: residents. (23.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-mosque-bomb-idUSKCN0T21GN20151113>

17.11.2015. Yemen's exiled president returns to rally forces, over 50 killed. (24.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0T60CI20151117>

20.11.2015. Islamic State claims Yemen attack. (24.5.2016) <http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-qaeda-idUSKCN0T910720151120>

13.12.2015. Saudi-led air strikes kill 19 Yemeni civilians - residents. (23.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/yemen-security-idUSL8N14206Y20151213>

14.12.2015. Two top Gulf commanders killed in Yemen rocket strike: sources. (24.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKBN0TX0FW20151214>

15.12.2015. U.N.-sponsored Yemen peace talks start, ceasefire takes effect: U.N. (23.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKBN0TY0OZ20151215>

18.12.2015. Yemen govt forces take northwestern city, U.N. concern at truce violations.

(23.5.2016) <http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKBN0U11HO20151218>

21.12.2015. Yemeni government forces push into province around capital: tribal sources.

(23.5.2016) <http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKBN0U41IE20151221>

22.12.2015. Drone strike kills four suspected Al Qaeda militants in Yemen. (24.5.2016)

<http://www.reuters.com/article/yemen-security-drone-idUSL8N14B3EY20151222>

- 5.1.2016. Yemen war intensifies amid mounting regional tension. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKBN0UJ0RQ20160105>
- 16.1.2016. Drone strike kills three suspected militants in Yemen. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-drone-idUSKCN0UUU0T1>
- 25.1.2016. Air strike kills Yemeni judge and family: residents. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0V32D0>
- 28.1.2016. Kidnapped Al Jazeera journalists freed in Yemen: network. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0V60QH>
- 9.2.2016. Wave of Aden killings tests Gulf role in Yemen. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0VI0BT>
- 10.2.2016. In Yemen war, hospitals bombed to rubble, starvation spreads. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-humanitarian-idUSKCN0VJ1D1>
- 22.1.2016. Yemen air strike kills medical charity ambulance driver. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-war-driver-idUSKCN0V02EZ>
- 28.2.2016. Yemen says Aden airport to reopen in weeks after refurbishment. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0W10H6>
- 30.1.2016. Yemen's Houthis detain journalist, activists in Sanaa. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-journalist-idUSKCN0V80E6>
- 27.2.2016. Arab coalition air strikes kill 40 northeast of Yemen capital - residents. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/yemen-security-attack-idUSKCN0W00JP>
- 12.3.2016. President's troops break siege of Yemen's third city. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-taiz-idUSKCN0WE0H6>
- 13.3.2016. Helicopters kill 17 as Yemen government moves against Aden militants. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0WF08S>
- 18.3.2016. Major fighting in Yemen coming to an end: Saudi coalition spokesman. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0WK0TR>
- 21.3.2016. Israel flies in 19 Yemeni Jews, ending immigration mission. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-israel-idUSKCN0WN0YP>
- 27.3.2016. Suspected U.S. air strikes in Yemen kill 14 militants: residents, medics. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-drones-idUSKCN0WT090>
- 4.4.2016. Warplanes set al Qaeda compound in southern Yemen on fire: witnesses. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-raid-idUSKCN0X1280>
- 9.4.2016. Suspected Al Qaeda militants execute 17 Yemeni government soldiers. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0X608R>

- 10.4.2016. Warring Yemen sides begin truce, warn against violations. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0X7006>
- 11.4.2016. Yemen truce strained by reports of air strikes and fighting. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0X800P>
- 12.4.2016. At least four killed in Islamic State attack in Yemeni port of Aden. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-blast-idUSKCN0X90BY>
- 19.4.2016. U.N. world powers press Yemenis to start talks, truce in danger. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-talks-idUSKCN0XG1EX>
- 20.4.2016. Special Report: Yemen's guerrilla war tests military ambitions of big-spending Saudis. (24.5.2016) <http://www.reuters.com/article/us-saudi-military-specialreport-idUSKCN0XG2WM>
- 25.4.2016. Yemeni forces seize main oil terminal from al Qaeda. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-qaeda-idUSKCN0XM0EH>
- (A) 28.4.2016. Car bomb outside security chief's home in Yemen's Aden: sources. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-blast-idUSKCN0XP0F9>
- (B) 28.4.2016. Houthis, tribesmen battle in central Yemen, 15 killed. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-bahah-idUSKBN0NJ0NZ20150428>
- 30.4.2016. Al Qaeda in Yemen confirms retreat from port city of Mukalla. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-alqaeda-idUSKCN0XR0FY>
- 1.5.2016. Yemen officials say peace talks suspended after Houthis seize base. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0XS0WT>
- (A) 6.5.2016. Bomb attack kills seven in Yemeni city Marib: police. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0XX0YH>
- (B) 6.5.2016. Tunisian woman kidnapped in Yemen appeals for release in video. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-redcross-idUSKCN0XX1SK>
- 12.5.2016. Islamic State attack kills 10 in Yemen's Mukalla before PM visit. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0Y30XM>
- 16.5.2016. Islamist militants exploit chaos as combatants pursue peace in Yemen. (23.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-talks-idUSKCN0Y71H8>
- 23.5.2016. Islamic State suicide bombing kills 40 army recruits in Yemen's Aden. (24.5.2016)
<http://www.reuters.com/article/us-yemen-security-idUSKCN0YE0LE>

South Front

- 4.3.2016. USA Drone Kills 4 in Shabwa Province of Yemen. (30.5.2016)
<https://southfront.org/usa-drone-kills-4-in-shabwa-province-of-yemen/>

Stratfor

- 7.3.2013. Yemen: Protection From Eastern Valleys and Northern Mountains. Tellus-tietokanta.

18.8.2015. Yemen: International Coalition Bombs Port. (2.3.2016)
<https://www.stratfor.com/situation-report/yemen-international-coalition-bombs-port?login=1>

19.8.2015. In Yemen, Division Will Outlast the Conflict. (2.3.2016)
<https://www.stratfor.com/analysis/yemen-division-will-outlast-conflict?login=1>

UK

(päiväämätön). Foreign travel advice. Yemen. (30.5.2016) <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/yemen/safety-and-security>

UN Department of Political Affairs

17.2.2016. 17 February 2016, Security Council briefing on the situation in Yemen, Special Envoy Ismail Ould Cheikh Ahmed. (2.3.2016) <http://www.un.org/undpa/speeches-statements/17022016/yemen>

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

22.2.2016. Director-General condemns murder of journalist Ahmed Al-Shaibani in Yemen. (2.3.2016) <https://en.unesco.org/news/director-general-condemns-murder-journalist-ahmed-al-shaibani-yemen>

UNHCR - United Nations High Commissioner for Refugees

December 2015. Yemen Situation. UNCHR Regional Update #34. (2.3.2016)
<http://www.unhcr.org/55e41a7f9.html>

UNICEF

31.12.2013. Statistics. (25.5.2016) http://www.unicef.org/infobycountry/yemen_statistics.html

UN News Centre

28.2.2016. Yemen: Ban condemns apparent airstrike on Sana'a market; calls for prompt investigation. (2.3.2016) <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=53331#.Vtaj7dJf1aR>

UN OHCHR

30.4.2016. Civilian Casualty Figures. Viitattu Kansainvälinen organisaatio. Toukokuu 2016. Response to Finnish Immigration Service on Security Situation in Yemen.

USDOS - United States Department of State

(A) 2015. Yemen 2014 Human Rights Report.
<http://www.state.gov/documents/organization/236842.pdf>

(B) 2015. Yemen 2014 International Religious Freedom Report. (30.5.2016)
<http://www.state.gov/documents/organization/238698.pdf>

25.2.2016. Yemen 2015 Human Rights Report. (25.5.2016)
<http://www.state.gov/documents/organization/253167.pdf>

WFP - World Food Programme

15.2.2016. WFP Food Convoy Enters Conflict Area Inside Yemeni City Of Taiz. (2.3.2016)
<http://www.wfp.org/news/news-release/wfp-food-convoy-enters-conflict-area-inside-yemeni-city-taiz>

WHO - World Health Organization

19.5.2016. Yemen: Snap Shot of Health Facilities based Reported Deaths and Injuries (19 March 2015 - 19 May 2016). Viitattu Kansainvälinen organisaatio. Toukokuu 2016. Response to Finnish Immigration Service on Security Situation in Yemen.

Wille, Belkis

10.5.2016. Christians among the victims in an unstable Yemen. Open Democracy. (23.5.2016)
<https://www.opendemocracy.net/arab-awakening/belkis-wille/christians-among-victims-in-unstable-yemen>

World Culture Encyclopedia

(päiväämätön). Yemen. Tellus-tietokanta.